

II Premi CEPAC per a treballs de fi de grau o de fi de postgrau de tema casteller (2018)

Accèssit

**AVALUACIÓ DEL PROJECTE:
INICIACIÓ AL MÓN CASTELLER**

Les colles castelleres com a eina de inclusió social

Marta Garcia Yuste

Treball Final de Grau

**Grau d'Educació Social
2017-2018**

**Facultat d'Educació
Universitat de Barcelona**

Tutora: Marta López Costa
Data: 26 de juny del 2018

ÍNDEX

1. Introducció i justificació	1
2. Objectius	5
3. Marc teòric	6
3.1. Inclusió Social.....	6
3.2. Salut mental	7
3.3. Trastorns mentals	8
3.4. Estigma dels trastorns mentals.....	11
3.5. Benestar social i salut mental.....	12
3.6. Evolució dels castells	13
3.7. Valors del món casteller.....	15
3.8. Colles castelleres i inclusió social.....	16
4. Context.....	20
4.1. Club Social del Garraf	20
4.2. Bordegassos de Vilanova.....	21
5. Disseny de la intervenció	24
5.1. Diagnosi de les necessitats.....	24
5.2. Resultats de la diagnosi de les necessitats	28
5.3. Objectius	29
5.4. Metodologia	30
5.5. Cronograma.....	35
5.6. Ubicació espacial i temporal.....	37
5.7. Intervenció: fases, sessions i dinàmiques.....	38
5.8. Recursos.....	41
5.8.1. Recursos materials	41
5.8.2. Recursos humans	42
5.9. Difusió.....	43
6. Disseny de l'avaluació	45
6.1. Metodologia de l'avaluació.....	45
6.2. Tècniques de recollida de dades	46
6.2.1. Qüestionari	47
6.2.2. Observació participativa	47
6.2.3. Entrevista semiestructurada	48

7. Avaluació de la intervenció	50
7.1. Recollida i anàlisi de dades.....	50
7.2. Qüestionari.....	50
7.3. Observació participativa	56
7.4. Entrevista semiestructurada	57
8. Consideracions ètiques.....	64
9. Conclusions.....	66
10. Línies de futur	70
11. Referències bibliogràfiques	72
12. Annexos	78
12.1. Annex A	78
12.2. Annex B	78
12.3. Annex C	78
12.4. Annex D.....	79
12.5. Annex E	82
12.6. Annex F.....	83
12.7. Annex G.....	84
12.8. Annex H.....	93

RESUM

Les malalties mentals estan molt estigmatitzades, i les persones que tenen un trastorn mental reben un gran rebuig social, aspectes que perpetuen el cicle de l'exclusió social que pateixen. Per altra banda, les colles castelleres conformen un espai de socialització i recolzament idoni per facilitar la inclusió social de persones que es troben en risc o exclusió social. A continuació s'exposa el projecte *Iniciació al món casteller*, una intervenció dirigida als usuaris del Club Social del Garraf amb la col·laboració dels Bordegassos de Vilanova, i la conseqüent avaluació de la implementació. La intervenció s'emmarca sota la hipòtesi que les colles castelleres poden ser bones eines d'inclusió social, per això l'objectiu del projecte és incentivar la participació dels usuaris del Club Social als Bordegassos, ja que els aportaria grans beneficis i desenvolupament personal. Tanmateix, l'objectiu del Treball Final de Grau és realitzar una avaluació de la intervenció que permeti valorar els resultats d'èxit assolits, però també reconèixer els errors o les limitacions per millorar la intervenció en un futur.

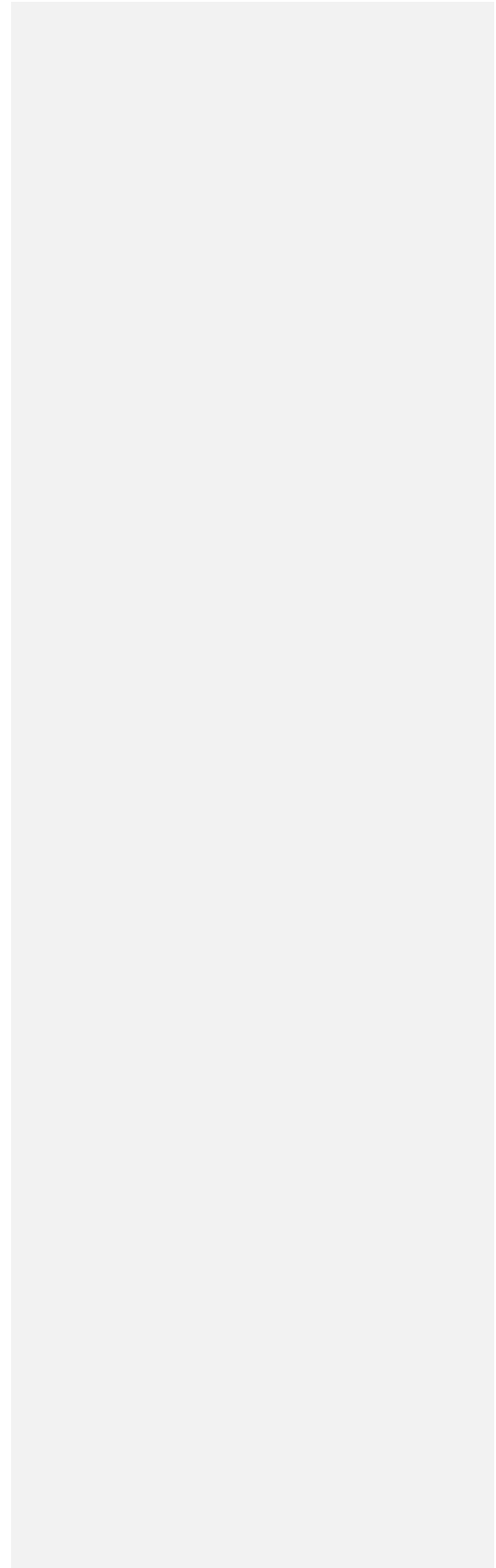
Paraules clau: malaltia mental, estigma, exclusió social, intervenció, colles castelleres, inclusió social, participació, avaluació.

ABSTRACT

There is a stigma attached to mental disorders. People who endure this kind of illness are susceptible to a social repudiation for their condition and this perpetuates the social exclusion that this people already suffer. In addition to this, the human tower building groups mean a socialization space and it involves a support environment, ideal for people at risk of social exclusion. The project *Iniciació al món casteller* and the corresponding assessment of implementation are presented below. It is an intervention designed for "Club Social del Garraf" users and with the collaboration of "Bordegassos de Vilanova". The stated hypothesis is that human tower building groups could be appropriate tools to stimulate the social inclusion. The aim of this project is to encourage "Club Social del Garraf" users to participate in the activities of "Bordegassos de Vilanova", because of the potential benefits for their personal development. Moreover, the objective of the study is to develop an evaluation of the intervention to assess the success of the implementation

and to recognise their faults and limitations in order to improve the project and their results.

Keywords: mental disorders, stigma, social exclusion, intervention, human tower building groups, social inclusion, participation, assessment.

AGRAÏMENTS

La realització d'aquest treball ha sigut possible gràcies a la col·laboració essencial i indispensable de la colla castellera els Bordegassos de Vilanova, especialment, del president i del vicepresident de la colla Miquel Àngel Arnal i Jordi Ibáñez, els ponents de la xerrada, i a la Laerke Saura, l'amiga, companya i periodista que ha donat suport a la difusió del present projecte; a l'acompanyament i suport permanent del Club Social del Garraf (ATRA), concretament, als usuaris participants al projecte i a l'avaluació, fent especial menció a l'usuari entrevistat ja que ha sigut qui més s'ha entregat i, evidentment, gràcies a l'equip professional: al Santi, a la Neus, a la Marta, al Gerard i a la Yolanda, per ser els millors companys que em podrien haver acompanyat i recolzat en aquest procés educatiu tant significatiu per a mi, i amb continuïtat a la realitat. També m'agradaria agrair la orientació, la rapidesa a l'hora de respondre i el suport incondicional de la persona tutora d'aquest treball, la Marta López. Per últim, però no menys important, vull donar les gràcies a la meva família qui m'ha ofert el millor suport emocional, fent broma dels meus maldecaps quan més ho necessitava i suportant la repetició monòtona d'un únic tema, que era la resposta de qualsevol pregunta: el TFG.

Així doncs, primerament, es fa precís fer una menció d'especial agraïment a totes les persones esmentades, ja que sense la bona predisposició, el suport i l'acompanyament que m'han ofert ha mi ha sigut indispensable per poder gaudir d'aquest procés.

Aquest procés ha esdevingut una experiència inoblidable d'aprenentatge compartit molt enriquidor i satisfactori. L'interès que van mostrar els participants, la il·lusió que han posat en aquest projecte i l'afecte que m'han transmès des del minut zero de la proposta del projecte, han sigut un dels motors que m'han ajudat a tirar endavant amb la proposta d'intervenció, així com el recolzament, el suport emocional i professional i la orientació que m'han ofert els i les companyes de l'equip, mantenint una actitud completament positiva i motivadora envers la meva proposta, estant presents en tot moment i fent-me sentir així de valorada com m'he sentit.

Gràcies a l'esperit transformador i inclusiu que caracteritza el fet casteller, i al compromís ètic i social que tenim els Bordegassos amb les desigualtats, ha esdevingut

molt fàcil realitzar la implementació del projecte amb la seva col·laboració, ja que la junta de la colla va valorar la intervenció com quelcom molt positiu i es va mostrar oberta i participativa des del moment que els vaig proposar participar-hi, fins i tot, s'han aconseguit crear línies de col·laboració i coordinació reals entre el Club Social i els Bordegassos amb existent propostes de futur.

Gràcies!

1. INTRODUCCIÓ I JUSTIFICACIÓ

Aquest treball és el resultat de diferents esdeveniments i dificultats reals que han conduït a la reorientació de l'enfocament inicial, però conservant la mateixa hipòtesi, la qual sosté que les colles castelleres poden esdevenir grans eines de inclusió social.

La convicció personal que tinc en aquesta idea va fer que fos una condició inqüestionable, per tant, es va redirigir la proposta del Treball de Final de Grau però s'emmarcaria igualment sota la hipòtesi plantejada. Només cal dir que abans de començar a estudiar Educació Social, ja tenia clar que centraria el TFG en la temàtica esmentada, ja que la meua trajectòria personal formant part d'una colla castellera durant dues dècades, m'ha demostrat els grans beneficis que el fet casteller pot aportar a la vida de totes les persones, però sobretot en aquelles que tenen dificultats per a incloure's a la societat.

En base a aquesta idea prèvia, es pretenia investigar els elements i les característiques pròpies de les colles castelleres que propicien que esdevinguin bones eines d'inclusió social, a més d'analitzar el procés de desenvolupament personal i social que experimenten les persones quan s'inicien en una colla. Per dur a terme aquesta investigació, és òbvia la quantitat de temps necessària per realitzar correctament l'anàlisi, tenint en compte que, primerament, caldria trobar persones subjectes de la investigació i, a més, hauria de passar un llarg període de temps, depenent dels participants, per poder-ne analitzar l'impacte i els resultats obtinguts.

Després de diverses deliberacions, va augmentar la convicció de reorientar l'enfocament del TFG, sobretot perquè sense la implementació d'un projecte com el present, seria molt complicada la realització de la investigació pretesa inicialment. A continuació, es presenta una intervenció dirigida als participants del Club Social del Garraf, persones amb trastorns mentals, i representa la fase prèvia - i totalment essencial - al desenvolupament de la investigació que es tenia la intenció de realitzar, ja que pretén promoure l'interès i el desig de formar part dels Bordegassos de Vilanova, o de qualsevol altra colla castellera, a través de l'adquisició de coneixements teòrics i pràctics sobre el món casteller i fomentant la curiositat d'una activitat desconeguda per a molts d'ells.

La implementació d'aquesta intervenció es considera indispensable per aconseguir que usuaris del Club Social participin als Bordegassos ja que, possiblement, sense aquest apropament al fet casteller no aspirarien a formar part de la colla, sobretot per la

desconeixença tant a nivell tècnic (castells, terminologia, posicions, etc.), com a nivell ambiental (social, personal, econòmic, etc.); és una activitat massa desconeguda per alguns/es d'ells/es i ho veuen molt distant a les seves capacitats. Quan es desconeix alguna cosa per complet, es generen imatges mentals que normalment són molt distorsionades de la realitat, i això és justament el que li passa a moltes persones envers els castells: tenen prejudicis. Per trencar amb aquestes falses idees, cal donar a conèixer el món casteller i apropar-lo a totes les persones, però sobretot a aquelles que pateixen situacions d'exclusió social. La implementació d'aquest projecte, ha permès proporcionar informació, aprenentatges i vivències a unes persones que necessitaven conèixer l'activitat, abans de poder-se plantejar formar part d'una colla, una experiència que pot facilitar en gran part la seva possible futura participació als Bordegassos de Vilanova, que és l'objectiu general del projecte *Iniciació al món casteller*.

El perfil majoritari dels usuaris del Club Social, és d'una mitjana de cinquanta anys, amb problemàtiques d'inclusió social, deguts als trastorns de salut mental. A causa de la malaltia i als efectes dels fàrmacs, són persones que els costa comprometre's en activitats, ja que acostumen a tenir manca d'interès, d'aspiracions i/o de il·lusió. Per això, sovint necessiten una figura de suport que les orienti, les recolzi i les animi a implicar-se en activitats. Aquest acompanyament necessita disposar d'un vincle personal i professional consolidat, i es basa en la imprescindible motivació constant, l'autoanàlisi del seu desenvolupament, participar a l'activitat amb ells/es, transmetre'ls seguretat, positivisme i oferir-los el suport emocional que necessiten, i que tant valoren.

La importància d'aquesta proposta d'intervenció recau en la urgència de cercar elements i eines que fomentin la inclusió social i que, per tant, promoguin el benestar emocional i social de les persones en situació de vulnerabilitat o d'exclusió social. Sense una adaptació i integració a la comunitat que ens envolta, és molt complicat assolir un desenvolupament i evolució positiva al llarg de la trajectòria vital. La marginació social, progressivament, empitjora la qualitat de vida de les persones que la pateixen, ja que amb el pas del temps augmenta el radi d'incidència afectant a més esferes de la vida, interferint fins i tot a la salut (emocional, social, psicològica).

Aquestes són situacions que perpetuen amb més gravetat la situació personal ja que, alhora, es complica el camí cap a la inclusió, el qual cada vegada esdevé més urgent, i augmentant gradualment l'esquerda social que es genera. És evident, però, que moltes de

les desigualtats que es produeixen a la societat són conseqüència directa de tabús, discriminació, por a la diferència, intolerància, conductes vexatòries, desinformació, enculturació en un sistema injust, nul·la educació emocional i social, etc. Per tant, cal fomentar l'educació i el coneixement per eliminar els estigmes i els prejudicis existents.

Tenint en compte la quantitat de dificultats generades per les situacions d'exclusió, es fa palesa l'essencial necessitat de trobar eines i estratègies que fomentin la integració a la societat de persones que, per diverses raons, es troben excloses d'aquesta i no gaudeixen de les mateixes oportunitats que les altres. És evident la necessitat social que ens caracteritza com a éssers humans, de relacionar-nos, interactuar, conèixer, participar, i així adaptar-nos a l'entorn que ens envolta de la forma més òptima, i és evident que quan hi ha persones que pateixen situacions d'exclusió, no només afecten a nivell individual sinó que també influeixen de forma transversal i estructural al conjunt de la societat.

Aprofitant que en el nostre petit país tenim la sort de gaudir de l'existència d'una tradició tan especial com ho és el fet casteller, el qual es materialitza en colles castelleres que - des de la meva experiència personal - poden suposar un molt bon punt de partida per generar dinàmiques socials, relacions, vincles, etc. que afavoreixen la inclusió de les persones. Així doncs, es parteix de la idea que les colles són una eina d'inclusió social molt eficient, però no és res nou ni estrany, tenint en compte l'essència integradora que les caracteritza, deguda a un seguit de valors i principis inherents al fet casteller, els quals possibiliten la construcció de castells, com per exemple, la cohesió, el treball en equip, el respecte, la igualtat, la tolerància, l'autoconfiança i la confiança en els altres, l'esperit de superació personal i col·lectiu, la companyonia, la solidaritat, etc.

Aquests ideals tan fonamentals a l'hora d'entendre el fet casteller, s'interioritzen fàcilment ja que es practiquen diàriament a cada assaig, a cada actuació, a cada activitat, i sobre aquesta base es generen dinàmiques socials i vincles molt positius entre els participants, fomentant l'autosuperació i la construcció personal i col·lectiva. Aquests principis són imprescindibles per la construcció de castells i l'organització saludable de les colles, però és evident que també ho són per gaudir d'una convivència en societat positiva. Així doncs, les colles castelleres conformen un espai de suport social i emocional incondicional, però també un espai que propicia el desenvolupament personal i social per a tothom, però que es fa més necessari en les persones que es troben en situació

d'exclusió social, a les quals els pot proporcionar una estabilitat i un benestar personal, social i emocional molt positiu pel seu bon desenvolupament.

Degut a l'ambient i les relacions que es generen en una colla casteller, tothom hi trobarà el seu lloc i la seva utilitat, tenint en compte que qualsevol persona és adequada per fer castells o per participar realitzant altres tasques, aspecte que afavoreix la millora de l'autoestima. A més, l'adaptació a l'entorn i a les relacions personals és gairebé inevitable degut al tipus de dinàmiques socials que es generen; el contacte físic constant i inevitable a l'hora de fer castells, les sensacions i emocions compartides amb un col·lectiu que lluita pel mateix objectiu, les experiències viscudes en comunitat, la convivència amb persones tant diferents en tots els sentits (edat, personalitat, ideologia, religió, cultura, condició sexual, origen, etc.), així com el sentiment de cohesió, tan necessari per la colla com l'anxaneta que corona el castell. Els vincles personals i la unió de grup és tant potent, que provoca que tot casteller/a consideri la seva colla com si fos la seva segona família.

2. OBJECTIUS

A continuació, es descriu l'objectiu general i els objectius específics que guien el Treball Final de Grau. Posteriorment, a l'apartat de disseny de la intervenció es detallaran els corresponents objectius que l'orienten.

El projecte implementat es basa en una hipòtesi i en una diagnosi de necessitats dels usuaris, així que l'objectiu general del TFG és l'avaluació final d'aquesta intervenció realitzada, per tal de valorar l'eficàcia del projecte implementat acord amb els objectius plantejats, i analitzant els resultats i/o les condicions que han pogut afectar en el seu desenvolupament.

Tanmateix, també es pretenen assolir unes fites més concretes que es materialitzen en el plantejament dels objectius específics:

Fomentar i donar a conèixer un espai (colla castellera) per incrementar el benestar personal dels usuaris.

Oferir un projecte que faciliti la participació dels usuaris del Club Social del Garraf a la colla castellera dels Bordegassos de Vilanova.

Promoure la iniciativa i la motivació dels usuaris del Club Social del Garraf.

Crear vincles de col·laboració entre els Bordegassos de Vilanova i el Club Social del Garraf.

Ha formatat: Tipus de lletra: (Per defecte) Times New Roman, 12 pt

Formatat: Esquerra, Sagnia: Esquerra: 0 cm, Interlineat: Múltiple 1,15 lín.

3. MARC TEÒRIC

Per facilitar la comprensió de la proposta d'intervenció que es presenta en aquest treball, s'ha realitzat un marc teòric on, primerament, es concreta el concepte de inclusió social, salut mental, trastorns mentals, estigma, benestar social i salut mental, colles castelleres (història, evolució, valors, inclusió social, etc.)

3.1. INCLUSIÓ SOCIAL

Sandoval (2016) manifesta l'existència de múltiples debats sobre la conceptualització concreta i objectiva de la inclusió social al llarg de la història de l'Educació Social. Avui en dia encara hi ha elements conceptuals molt difusos en relació al terme esmentat, fet que dificulta en gran part l'aproximació teòrica i empírica dels estudis sobre aquesta realitat. José Ricardo Stok (2011), catedràtic a la Universitat de Piura, ofereix una especificació del concepte:

“La inclusión social significa integrar a la vida comunitaria a todos los miembros de la sociedad, independientemente de su origen, condición social o actividad. En definitiva, acercarlo a una vida más digna, donde pueda tener los servicios básicos para un desarrollo personal y familiar adecuado y sostenible.”

L'autor emfatitza la importància de diferenciar la inclusió social de l'assistencialisme, el qual a vegades és necessari però no té eficiència ja que parteix des d'un enfocament amb data de caducitat perquè intenta solucionar problemes superficials, sense incidir en l'arrel. La inclusió vetlla per evitar la perpetuació i institucionalització del problema, ja que són aspectes que redueixen les possibilitats d'apoderament personal.

Tal com diu Young (2000), la inclusió no només es centra en atendre situacions d'exclusió social, si no que vetlla per l'apoderament de la ciutadania, per promoure la participació comunitària, el poder polític i pretén acabar amb l'atur, la precarietat laboral, el racisme, la intolerància cultural, l'explotació econòmica, etc. Habitualment, la inclusió social és percebuda de forma inherent a l'exclusió social, com si aquesta idea tan sols fos una mera resposta a les problemàtiques d'exclusió, formant una dicotomia envers la qual no es pot entendre un concepte sense l'altre (Young, 2000).

Un altre debat que està sobre la taula és la imatge visual a la que fa referència la “inclusió social”, com si hi hagués persones que estan fora de la societat i que cal

portar-les a dins, aconseguint la seva plena participació. Així es genera una lògica de dicotomies - inclòs/exclòs, dins/fora - que no s'ajusta a la realitat (Levitas, 2003).

A més, també hi ha una gran diversitat d'opinions sobre com assolir la inclusió social (Unió Europea, 2004), per a alguns autors és essencial l'estatus de la ciutadania, d'altres creuen que és essencial disposar de feina remunerada, uns altres assenyalen la necessitat de gaudir dels drets bàsics en el procés de inclusió (Atkinson i Hills, 2008) i alguns doten de gran importància el reconeixement i el respecte de les identitats personals i de les diferències o diversitats (Young, 1989).

En definitiva, la inclusió social és concebuda com una fita gairebé utòpica que han d'aconseguir totes les societats per construir un sistema i una estructura social benefactora per a tots els individus, tenint en compte que aporta aspectes molt positius que doten de qualitat de vida als ciutadans i que constitueixen una societat no excloent, no marginal, que no desfavoreix, ni empobreix (Vila, 2002).

Tot i la diversitat d'interpretacions sobre el concepte de inclusió social, existeixen definicions concretes del terme que el tracten des d'un punt de vista més superficial i genèric. Una d'elles és la que proposa el diccionari de la terminologia emprada pels Serveis Socials, el TERMCAT, el qual defineix la inclusió social com:

“Situació resultant de les accions adreçades a acceptar en la societat una persona o un col·lectiu en risc o en situació d'exclusió social, la qual cosa inclou la participació plena en la vida social, econòmica i cultural de la societat en què viuen.”

Tanmateix, seguint la idea de Young (2000), aquesta conceptualització és pot considerar reduccionista, simplista i superficial pel seu caràcter basat en la dicotomia inseparable dels dos conceptes inclusió-exclusió.

3.2. SALUT MENTAL

Per entendre el concepte de salut mental, primerament, cal conceptualitzar la salut. Per dotar de garanties fiables aquest estudi s'ha cregut necessari exposar la descripció que ofereix l'Organització Mundial de la Salut (1946), la qual defineix la salut des d'una perspectiva transversal, fent referència al complet benestar de la persona:

«La salut és un estat de complet de benestar físic, mental i social, i no només l'absència d'afeccions o malalties.»

Per concretar més en el tema que tracta l'estudi, a continuació s'exposa la definició que fa l'OMS de la **salut mental**, la qual fa referència a:

«Un estat de benestar en el qual l'individu és conscient de les seves pròpies capacitats, pot afrontar les tensions normals de la vida, pot treballar de forma productiva i fructífera i és capaç de fer una contribució a la seva comunitat.»
(OMS, 2013)

Aquestes definicions fan referència a un bon estat de salut, els conceptes són en positiu, però aquest projecte es dirigeix justament a persones que tenen problemes de salut, de salut mental en aquest cas. Així doncs, és propici aprofundir en els trastorns mentals, els quals també s'anomenen neuropsiquiàtrics i del comportament (M. Valencia, 2007).

3.3. TRASTORNS MENTALS

Segons l'OMS (2013) els trastorns mentals poden manifestar-se de diferents maneres, per això la fase de realitzar un diagnòstic sovint és una tasca complexa, tenint en compte que totes les persones són diferents i que els problemes de salut mental ni afecten, ni s'expressen de la mateixa manera en totes elles.

Tanmateix, l'OMS (2013) explica que els trastorns mentals es caracteritzen per alteracions en les emocions, al pensament, a les percepcions, però també al nivell cognitiu, conductual o relacional, i que afecten als processos psicològics bàsics com la motivació, l'emoció, la cognició, la consciència, l'aprenentatge, el llenguatge, etc. FEAFES (2008) recolza aquesta definició i afegeix que són dificultats que viu la persona en la seva adaptació a l'entorn social i cultural, fets que li generen malestars subjectius que l'impedeixen desenvolupar-se correctament.

En les ciències socials és complicat, a vegades impossible, establir relacions de causa-efecte o fer generalitzacions, i en la detecció de malalties mentals també. Tal i com afirma Valencia (2007), existeixen múltiples causes en el desenvolupament d'un trastorn mental perquè hi intervenen diversos factors: biològics (predisposicions genètiques, alteracions bioquímiques, metabòliques, etc.), psicològics (vivències,

aprenentatges, conductes, etc.) i socials (cultura, àmbit social i familiar, etc.) que poden propiciar l'aparició de trastorns mentals, així que totes les persones estan predisposades a desenvolupar-los.

Hi ha diferents trastorns mentals reconeguts, però segueixen existint desacords entre els models. No obstant això, és necessària l'existència d'uns criteris de classificació internacionals, i actualment aquests es plasmen en el sistema de diagnosi psiquiàtric de trastorns mentals DSM-V proposat per l'American Psychiatric Association (2013), o la CIE-10 de l'Organització Mundial de la Salut (1992), eines que faciliten la fase de diagnosi d'una situació valorada com a Malaltia Mental Greu.

Alguns dels trastorns més comuns segons l'OMS són la depressió, l'esquizofrènia i d'altres psicosis, la demència, el trastorn afectiu bipolar, el trastorn límit de la personalitat, les discapacitats intel·lectuals i els trastorns del desenvolupament, com ho és l'autisme, per exemple. A continuació, s'aprofundeix breument en alguns d'aquests trastorns més habituals:

- Depressió
- Esquizofrènia i trastorns psicòtics
- Trastorn bipolar i trastorns afectius majors
- Trastorns de la personalitat
- Trastorn obsessiu compulsiu (TOC)

Així doncs, l'OMS (2017) afirma que aquests trastorns del pensament poden comportar conseqüències negatives pel desenvolupament de les persones, tant en la dimensió social, laboral, emocional o intel·lectual, i són patologies que afecten a una gran quantitat de persones al món indiferentment de l'edat, l'origen, la cultura, la religió o la classe social. Segons estadístiques de l'OMS (2001) 1 de cada 4 persones al món pateix un trastorn mental al llarg de la seva vida i el 10-20% dels infants/adolescents pateixen trastorns mentals greus, sent els trastorns neuropsiquiàtrics la principal causa de discapacitat dels joves. M. Valencia (2007) assegura que les malalties mentals actualment s'han convertit en una gran preocupació, sobretot per les persones que ho pateixen i pels seus familiars, però també pels professionals i les organitzacions d'aquest àmbit.

El "Informe sobre la salut en el mundo 2001" (2001) 450 milions de persones al món pateixen algun trastorn mental que les incapacita o els provoca patiment. D'aquestes,

121 milions de persones pateixen depressió; 70 milions tenen trastorns degut a l'abús de drogues; 24 milions d'afectades per l'esquizofrènia; 37 milions pateixen demència, etc. A més, un milió de persones es suïciden cada any i ho intenten entre 10 i 20 milions.

Cal afegir els resultats obtinguts a l'informe de SESPAS (Sociedad Española de la Salud Pública y Administración Sanitaria) al 2014, els quals plasmen que les dificultats econòmiques, les pèssimes condicions laborals, les discriminacions per raó de gènere, els canvis socials extremadament ràpids, l'exclusió social, els riscos de patir violència o violacions dels Drets Humans, etc. contribueixen a un deteriorament de la salut mental. Les proves més evidents d'aquesta relació són observables, per exemple, als indicadors de pobresa i/o al baix nivell educatiu que normalment tenen les persones amb malaltia mental. És latent, doncs, que les pressions socioeconòmiques que actualment pateix gran part de la societat suposen grans riscos per a la salut mental de les persones i, en conseqüència, de la comunitat.

L'estudi IMPACT (2006-2010) va permetre comparar el nombre de persones amb trastorns mentals, ateses en Centres d'Atenció Primària a Espanya, abans i després de la crisi econòmica. Els resultats indiquen que després de la crisi van augmentar de forma significativa els diagnòstics de malaltia mental després, i es xifra en un: 8,4% els trastorns d'ansietat, un 7,2 els somatomorfs, un 19,4% les depressions, la dependència d'alcohol en un 4,6% i l'abús d'alcohol en un 2,4%.

Altrament, també existeixen múltiples estudis que demostren que les discriminacions per qüestions de gènere poden ser detonants per desenvolupar un trastorn mental, un d'ells és l'anàlisi realitzat per Freeman, D. i Freeman, J. (2013). Els resultats obtinguts conclouen que les dones presenten més probabilitat a patir depressió, el trastorn mental més freqüent i la principal causa de discapacitat, segons corrobora l'estudi ja esmentat de l'OMS i recolzat per AVIFES (Asociación Vizcaina de Familiares y Personas con Enfermedad Mental). D'altres trastorns associats al gènere femení són el Trastorn Límit de la Personalitat (TLP), trastorns de l'alimentació i ansietat, com a conseqüència de les dificultats i les pressions socials afegides que pateix el gènere femení (Asociación Mujeres Para la Salud, 2017).

Les dones no només tenen unes taxes més altes de trastorn mental que els homes, sinó que també presenten símptomes més greus i discapacitants. Aquest fet no és casualitat

sinó que, com afirma la Asociación de Mujeres para la Salud (2017), és molt probable que sigui «conseqüència directa dels factors de gènere, socials i ambientals, que colpegen molt més a les dones.» Aquests problemes mentals, explica l'associació que poden desembocar en l'anomenada "Depressió de Gènere" i els "Síndromes de Gènere", trastorns i malestars que afecten exclusivament a les dones. Les causes d'aquests trastorns són les desigualtats que perpetuen la submissió de les dones envers els homes i la severa violència de gènere que pateixen (Asociación de Mujeres para la Salud, 2017). D'acord amb el que l'associació defensa, les dones es desenvolupen en una societat potencialment hostil contra elles que promou la construcció d'un pitjor autoconcepte i autoestima, fet que implica una gran exigència i pressió envers els canons de bellesa imposats socialment i d'altres. A més, les dones creixen en una societat on el gènere femení i les tasques associades són menys valorades que els homes i les seves activitats.

La Federación de Euskadi de asociaciones de familiares y personas con enfermedad mental (FEDEAFES, 2017) afirma que la situació de violència estructural basada en la desigualtat de gènere és un desencadenant i agreujant dels problemes de salut mental, i que hi ha una clara connexió entre la violència masclista i els problemes de salut mental. La Guia de Investigación Sobre Violencia Contra las Mujeres con Enfermedad Mental - informe realitzat per FEDEAFES (2017), amb el suport del Departament de Treball i Polítiques Socials, d'Osakidetza (Servei Bàsic de Salut d'Euskadi) i d'Emakunde (Instituto Vasco de la Mujer) - afirma que «Tener una enfermedad mental multiplica entre 2 y 4 veces el riesgo de sufrir violencia que tenemos todas las mujeres.»

Tanmateix, com ja s'ha exposat anteriorment, també existeixen factors psicològics, de la personalitat, biològics, genètics o de desequilibris bioquímics cerebrals que poden provocar més vulnerabilitat a patir trastorns mentals (Comunitat Terapèutica del Maresme, s.f.).

3.4. L'ESTIGMA DELS TRASTORNS MENTALS

Les malalties mentals estan molt estigmatitzades socialment i les persones que les pateixen viuen situacions de rebuig en diferents entorns, però sobretot en l'àmbit laboral, tal i com reflexa a l'estudi de Serés (2016). Segons les dades de la investigació, el 44% dels enquestats afirmen haver patit discriminació en l'àmbit laboral, amb les amistats un 43% i en la comunitat veïnal el 32%. Fins i tot als espais socials més

propers les persones amb trastorns mentals pateixen discriminació i rebuig. L'estigma que pateixen aquestes patologies provoca que es generin unes barreres laborals i socials que dificulten immensament el bon desenvolupament i recuperació de les persones que pateixen la malaltia (Serés, 2016).

FEAFES pretén trencar amb el rebuig i l'estigma que pateixen les persones amb trastorns mentals, i va difondre un missatge a les jornades "Obrint ments. Tancant estigmes" celebrada a l'octubre del 2014 al Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, que manifestava que els prejudicis, el desconeixement i la discriminació són el principal impediment per la inclusió social de les persones amb malaltia mental, les quals consideren que l'estigma que les persegueix és un dels principals obstacles per la seva recuperació. Aquest rebuig social impregnat de prejudicis i estereotips, a algunes persones els provoca reticència a rebre tractament mèdic especialitzat, fet que empitjora la seva situació (FEAFES, 2014).

Recolzant la idea de FEDEAFES, possiblement un dels principals problemes sigui la desinformació de la societat, la qual no té coneixement sobre les malalties mentals, aspecte reflectit al seu estudi (FEDEAFES, 2014) un 83% de la població espanyola manifesta desconèixer què és l'esquizofrènia; i aquest és un dels trastorns més comuns.

3.5. BENESTAR SOCIAL I SALUT MENTAL

El Pla d'Acció Integral sobre Salut Mental 2013-2020 (2013), es basa en què la salut mental és un element essencial pel benestar de les persones. Keyes (1998) va crear l'escala del benestar social, la qual és formada per cinc dimensions: la integració social, l'acceptació social, la contribució social, l'actualització social i la coherència social. Aquests aspectes són analitzats per Blanco y Díaz (2006) en relació a la percepció, l'experiència i l'atribució de característiques positives a cada una de les dimensions. Les dades obtingudes demostren que les experiències positives fomenten l'autoestima, interessos, aspiracions, positivisme, satisfacció vital, etc. En canvi, les experiències negatives comporten pessimisme, indefensió, negativisme, desinterès, etc. A més, a l'estudi es detalla que l'autoestima és la variable que més relació té amb el benestar personal, el desenvolupament de la qual depèn enormement del sentiment de pertinença, de l'existència de vincles socials sòlids, de la integració social, etc. Així doncs, com conclouen els autors de l'article, aquests aspectes configuren una sòlida garantia pel

benestar personal i una oportunitat per gaudir d'una salut mental positiva (Blanco y Díaz, 2006).

Aretio (2009) analitza aquests aspectes on es reflexa la necessitat d'inclusió del col·lectiu esmentat, ja que l'estigma i rebuig social que reben constantment els genera ansietat i inseguretat per interaccionar amb persones que no pateixen trastorns mentals, fet que els predispone a relacionar-se exclusivament dins la seva zona de confort, als espais on es senten acceptats, ocasionant-los així un aïllament social gens convenient perquè sovint desemboquen en altres problemàtiques. Com diu l'autora, degut a la discriminació que reben "entren en un cercle viciós que resulta molt difícil de trencar" (Aretio, 2009). La por a què se'ls atribueixi l'etiqueta de "malalt/a mental" - degut als prejudicis que comporta - provoca que a les fases inicials no assisteixin als serveis específics per afrontar la malaltia, fet que incideix en l'agreujament del trastorn (Aretio, 2009).

3.6. EVOLUCIÓ DELS CASTELLS

Tal com s'explica al document redactat per la Coordinadora de Colles Castelleres (2012) *Valors Socials del fet casteller*, el fet casteller és una manifestació festiva de la cultura popular i tradicional catalana, així com de la pròpia identitat cultural i nacional tenint en compte la seva trajectòria, incidència i participació a les festes d'arreu del país, ja que la trobem present en gairebé totes les Festes Majors de Catalunya i en d'altres festivitats populars. En aquests segles de vida els castells, de forma progressiva, han obtingut un alt nivell d'importància en la consideració i el reconeixement social de la comunitat, així com també en l'àmbit cultural, tradicional i identitari (CCCC, 2012). És cert que, des dels seus inicis, han sigut valorats positivament per la societat catalana, tenint en compte que és una expressió més de la cultura popular i tradicional, però a l'any 2010 es va produir un fet que en va propiciar l'expansió (CCCC, 2012): la UNESCO va atorgar als castells la condició de patrimoni cultural de la humanitat, destacant que "són percebuts pels catalans com a part integrant de la seva identitat cultural" però també els valors que promouen (solidaritat, integració, cohesió social, creativitat, diàleg cultural, etc.)

És important destacar que en els dos segles d'història el fet casteller s'ha anat estenent al llarg del territori català gràcies al naixement de múltiples colles, arribant a sumar-ne

cent enregistrades a la Coordinadora de Colles Castelleres l'any 2015, i sense comptar una vintena que no pertanyen a la CCCC, com les colles estrangeres o alguna colla universitària (Garcia, 2016). A més, gradualment s'han assolit castells més alts i de més complexitat, i cada vegada hi ha més colles que descarreguen castells de gamma alta, quan fa dues dècades tan sols estaven a l'abast de les quatre colles més grans.

Així doncs, és comprensible l'auge de competitivitat i rivalitat entre colles, degut també a l'increment de participació ciutadana en aquesta activitat cultural (Morales, 2016), suposant així una gran expansió del fet casteller a l'àmbit català i agafant una major importància a nivell mundial. La CCCC (2012) garanteix que el reconeixement internacional per part de la UNESCO, és un aspecte que totes les colles tenen molt present a l'hora de prendre certes decisions i/o de promoure els valors que les defineixen.

3.7. VALORS DEL MÓN CASTELLER

Aquest desenvolupament i evolució casteller ha sigut possible gràcies a la disciplina, la organització, la constància, la responsabilitat i l'esforç col·lectiu d'un grup de persones que es coordinen per aconseguir un objectiu comú, el qual s'emmarca a les diades castelleres que tenen lloc en espais públics, places o carrers majoritàriament, on persones de totes les edats i característiques poden assistir a veure-les o a participar-hi ajudant a fer pinya de manera espontània i puntual (Bargalló, 2001). Aquesta és una alternativa molt profitosa que ofereixen els castells a diferència d'altres activitats de lleure en les quals només és possible emprendre el paper de mers espectadors o consumidors (Associació Colla Casteller Laietans de Gramenet, 2013). A més, també constitueix un tipus de lleure no consumista ja que és totalment gratuït participar-hi o observar-ho (CCCC, 2012), com diu Botella (2012), "a les colles el que realment importa és el capital humà, la resta és instrumental" tot i que els diners són necessaris per mantenir el funcionament de la colla, no són un element essencial i condicionant.

Les colles castelleres són petites societats obertes, inclusives i equitatives, tenint en compte que conformen un espai on tothom pot participar i aportar quelcom útil i necessari, ja que no existeix cap tipus de diferenciació per qüestions d'edat, de gènere, de condició sexual, d'origen, de raça, de cultura... (CCCC, 2012). I no només això sinó

que, indiferentment de les característiques físiques o psíquiques de les persones, totes elles són necessàries per descarregar castells i pel manteniment de la colla.

Cal destacar la important funció social i familiar que ofereixen les colles castelleres, construint espais de convivència comunitària i de relacions plurals i intergeneracionals molt positives pel desenvolupament personal i social de totes les persones, però especialment pels més petits (CCCC, 2012) i per aquelles que tenen necessitats inclusives o socials, tenint en compte que es construeixen espais de comunicació i confiança entre tots els membres de la colla, des dels més petits als més grans, que propicien la creació de vincles d'amistat, solidaritat i ajuda mútua que van molt més enllà dels castells (Botella, 2012).

3.8. COLLES CASTELLERES I INCLUSIÓ SOCIAL

Els beneficis que aporten les colles castelleres a les persones en situació d'exclusió social es troben reflectits als resultats obtinguts amb el projecte "Tots som una colla", una proposta de la CCCC (2010) que a través de la implementació de tallers pràctics i teòrics, pretenen donar a conèixer el fet casteller a les persones nouvingudes per promoure la inclusió social (annex A).

Centenars de persones van respondre positivament a la iniciativa, i Iñigo (2014), component de la colla castellera del Poble Sec, afirma que les colles castelleres participants al projecte van fer una valoració molt positiva dels resultats, ja que es va fer arribar aquesta tradició tan arrelada a la cultura popular catalana al col·lectiu de nouvinguts/des, fet que ha provocat que diverses persones s'hagin integrat a les colles, i per tant, hagi millorat la seva inclusió social.

Iñigo (2014) puntualitza que la cooperació amb les associacions que treballen amb col·lectius en risc d'exclusió van ser claus pel desenvolupament del programa, tenint en compte que varies entitats i els Serveis Socials de Barcelona van adoptar un paper molt important en la difusió de la campanya. Habitualment, molts nouvinguts veuen els castells com quelcom molt allunyat a la seva cultura i, segons afirma Iñigo (2014), segurament si veiessin un rètol on s'informés del programa no hi participarien, però gràcies al suport de les entitats, s'ha realitzat una aproximació més directa de les colles castelleres als immigrants que ha facilitat la seva motivació a participar-hi.

Trenta colles castelleres de Catalunya van participar al projecte, i es van formar unes dues-cents cinquanta persones nouvingudes, i finalment, es van incorporar una desena de persones a diferents colles. Segons en Guillem Soler, exgerent de la CCCC, gràcies al suport de les institucions en aquesta iniciativa s'ha pogut contactar i treballar amb les entitats socials, fet que possibilita la realització de futurs projectes comuns tenint en compte els positius resultats obtinguts.

Les aportacions de les colles castelleres a la inclusió social també han traspassat les fronteres. Els Castellers de Lo Prado són un clar exemple de com els castells poden esdevenir una eina de inclusió i cohesió social, ja que la colla va néixer a les comunes de Santiago de Xile, on els joves tenen un alt risc d'exclusió social, i el fet casteller els han ajudat a cohesionar les diferents esferes socials (Garcia, 2012), reduint alhora la marginació i l'estigma per raó de classe. Cal afegir que a Xile els castells van sorgir com a activitat esportiva a l'escola i s'han desenvolupat respectant sempre la cultura i la nomenclatura catalana.

Segons l'Ens de l'Associacionisme Cultural Català (2014) els espais de convivència que es generen a les colles castelleres, promouen la cohesió social, la solidaritat interna i la integració, elements que poden servir de gran ajuda per a persones amb dificultats de vinculació comunitària o social, ja que s'ofereix la possibilitat de relacionar-se amb altres persones, aprendre i participar en el manteniment de la cultura popular i tradicional del país. Bagès (2014) explica que a les colles castelleres es creen unes estructures familiars que fomenten molt la integració, ja que hi ha llibertat en el nivell d'implicació personal, però afegeix que valorant lo necessària que és cada persona per la colla, en funció al compromís marcat, es fa complicada la desvinculació ja que, com bé diu, "en els castells tothom és indispensable, però al mateix temps, tothom és substituïble". L'actor i casteller assegura que la integració és un dels valors més importants de les colles castelleres, tenint en compte que "quan una persona es sent indispensable, es sent valorada" (Bagès, 2014).

Segons la CCCC (2012) els castells, com qualsevol altra construcció humana, es construeixen gràcies a l'esforç, la confiança, la disciplina, la constància, l'organització i la coordinació d'un grup de persones que formen una colla castellera, la qual és vertebrada per la cultura, la tradició i la identitat catalana, però també pel consistent vincle que es crea a través de compartir tantes hores d'assaig, d'actuacions, d'esforços,

d'èxits i de fracassos. La CCCC (2012) assegura que les experiències i els sentiments viscuts en comunitat i generats per la construcció col·lectiva de castells, possibilita la creació i establiment d'un vincle personal i de confiança entre tots/es, així com també fomenta la identificació o el sentiment de pertinença del casteller/a envers la seva colla. Aquestes experiències emocionals col·lectives fomenten el reconfort de la colla i l'autosuperació basada en la intensificació de la feina, amb la seguretat que amb esforç i coordinació és assumible assolir les fites proposades com a colla (CCCC, 2012).

Botella (2012) explica que tradicionalment i històricament els valors dels castells han sigut quatre: força, equilibri, valor i seny, però com assegura, els principis que fan possible la construcció de castells van molt més enllà. En els espais castellers es desenvolupen unes dinàmiques basades en l'esforç individual i col·lectiu, l'autosuperació, el treball en equip, l'amistat, la cohesió, etc.

Tenint en compte tots aquests aspectes i vivències que s'experimenten en una colla castellera participant a l'alçament de castells, s'evidencia que la naturalesa del fet casteller ofereix i desenvolupa un ampli ventall de valors essencials pel conjunt de la humanitat. Cal destacar la importància d'aquest detall, tenint en compte que no és gens comú trobar tants valors junts desenvolupats en una sola activitat (CCCC, 2012). A continuació, es destaquen alguns dels valors més importants que promou el fet casteller, recollits al document redactat per la Coordinadora de Colles Castelleres (2012), i que alhora són essencials per la construcció de castells:

- El treball en equip
- El compromís personal amb un col·lectiu
- Les relacions i comunicacions interpersonals
- La solidaritat (personal i col·lectiva)
- La capacitat comunicativa o de socialització
- La tolerància i el respecte a la diferència
- La importància de l'esforç individual per l'assoliment d'un objectiu col·lectiu
- La constància, la disciplina i la seriositat
- L'esperit de superació (col·lectiva) i d'autosuperació
- L'autoconfiança i l'autoestima
- La confiança en els altres
- La llibertat de participació
- L'autodisciplina

- La valoració i importància dels objectius col·lectius (en els castells no hi ha ni resultat, ni avaluació individual: tothom és necessari, però ningú és imprescindible)

Aquests són només alguns dels valors o aprenentatges que s'adquireixen en una colla castellera, i és evident la importància de reproduir-los en el món casteller però, com assenyalava el document esmentat (CCCC, 2012), també són essencials pel bon funcionament de la societat. Les colles castelleres promouen el civisme, la solidaritat, el companyonia i tants d'altres principis, usant-los, fomentant-los però sobretot necessitant-los de manera pràctica per poder assolir les seves fites. Tots els valors que s'empren i es promouen en el fet casteller, tenen un alt contingut pedagògic i positiu a nivell educacional, especialment per a la canalla ja que aquests es troben en una etapa molt important per al seu desenvolupament com a persones (CCCC, 2012).

La CCCC (2012) considera que els castells són un exemple perfecte dels positius resultats que tenen a la pràctica aquests valors fonamentals, no tan sols per als qui participen de forma activa, sinó també per aquells que són espectadors però coneixen tota la feina pedagògica i social que hi ha al darrere de coronar un castell.

4. CONTEXT

Per facilitar l'enteniment correcte del desenvolupament del projecte, cal contextualitzar el recurs on assisteixen els destinataris de la intervenció, el Club Social del Garraf, però també és essencial detallar l'entitat col·laboradora, els Bordegassos de Vilanova.

4.1. CLUB SOCIAL DEL GARRAF

El projecte s'emmarca dins la programació de lleure que ofereix el Club Social del Garraf, un servei social especialitzat que va néixer a Vilanova i la Geltrú l'any 2009 davant la necessitat d'inclusió comunitària que patien diverses persones de la comarca, derivada de problemàtiques de salut mental.

És un recurs que vetlla per la integració social i la participació comunitària de les persones amb trastorn mental a partir de la proposta d'activitats de lleure, culturals, esportives o artístiques que ofereix amb la finalitat d'acabar amb la soledat i l'aïllament que sovint pateixen aquestes persones, facilitant el desenvolupament social, la participació a l'entorn comunitari, i generant aspiracions promogudes per les activitats (annex B).

Les activitats diàries poden variar en funció de les propostes dels usuaris a l'assemblea que es realitza mensualment. No obstant, aquest és un dels aspectes que cal desenvolupar

de la majoria d'usuaris/es ja que tenen dificultats de decisió personal i els costa de proposar idees o escollir opcions, així que cal incentivar-los per provar noves experiències. Així doncs, la majoria d'activitats al final són suggerides per l'equip professional i analitzant les més adequades en funció de les necessitats, tot i que es treballa perquè siguin ells/es qui facin propostes.

Els usuaris/es assisteixen al club de forma totalment voluntària, i escullen a quines activitats de la oferta mensual volen participar. Tot i que se'ls aconsella les que els poden aportar més beneficis, la decisió final és completament seva. Aquests són aspectes que caracteritzen aquest recurs, el qual segueix una línia d'actuació i una praxis professional que vetlla per potenciar l'autonomia dels usuaris/es, el desenvolupament i la capacitat d'elecció personal.

Cal afegir que, a més de les activitats pròpies del Club Social, des d'aquest recurs també es promou la participació dels usuaris/es a altres entitats de la ciutat, de les quals molts d'ells en són membres, o bé formen part d'associacions on desenvolupen voluntariats diversos. Un dels potencials que té Vilanova és l'associacionisme que hi ha i que històricament ha caracteritzat la ciutat. Hi ha una gran quantitat d'entitats i d'associacions culturals, festives, esportives, reivindicatives o socials que existeixen actualment a la vila, formant una xarxa associativa de cultura popular molt positiva que dona lloc a promoure la inclusió de col·lectius vulnerables. Per tant, és molt interessant aprofitar aquest potencial que ofereix la comunitat vilanovina i, com a entitat, participar en certs esdeveniments, crear xarxa amb les altres entitats i obrir-se al poble, desenvolupant d'aquesta manera un acompanyament gradual però eficaç en la inclusió comunitària dels/les usuaris/es, ajudant-les a sortir de la zona de confort per passar a la zona d'aprenentatge, dimensió on podran experimentar noves sensacions o situacions desconegudes i augmentar la seva qualitat i benestar vital.

A banda de les activitats diàries, gairebé cada any es realitzen dos viatges - un a finals d'estiu o principis de tardor i l'altre a la primavera - però sempre és en funció de l'interès que mostrin els participants. Sovint els ofereixen viatges organitzats per la IMSERSO, per tant, els surt molt econòmic i gairebé totes les persones poden assistir, si així ho desitgen, de tota manera si algun usuari vol anar al viatge i té dificultats econòmiques, se li ofereixen possibilitats i es fa tot el possible per què hi pugui assistir, ja que és una

experiència molt positiva que els pot aportar molts beneficis, sempre i quan es trobin en un període d'estabilitat mental, emocional i conductual.

4.2. BORDEGASSOS DE VILANOVA

Els Bordegassos de Vilanova són la colla castellera de Vilanova i la Geltrú, la capital del Garraf, la camisa que llueixen és de color groc terròs i es caracteritza per ser l'única colla que porta els botons negres i que no duu escut a la camisa (annex C). Van néixer l'any 1972, a l'etapa final del franquisme, conformant un espai de reivindicació i d'organització política, aquell mateix any també va néixer la Colla de Mar però es va dissoldre anys després (1983). La colla groc terròs també va compartir plaça amb la Colla Jove de Vilanova, però també dissolta (1994). Així doncs, la colla amb més transcendència i recorregut històric de la ciutat són els Bordegassos de Vilanova.

A la dècada dels 70 el nombre de colles castelleres existents era ben reduït - a comparació d'ara que ja s'ha arribat al centenar - i els Bordegassos van ser la vuitena colla fundada de les existents actualment de tota la història dels castells. Degut al poc recorregut històric i escassa participació, aleshores no hi havia tanta competència i rivalitat entre colles com actualment. Tanmateix, la colla groc terròs, només set anys després del seu naixement, ja va descarregar un castell de 8 pisos, un fet reconegut molt positivament pel món casteller, tenint en compte que era gairebé el límit d'alçada que la resta de colles havien assolit i la joventut de la colla. A més, també va sorprendre la lleugeresa dels segons i els tercers pisos del castell, ja que es creia que no era possible descarregar un castell de 8 amb persones tan lleugeres als pisos inferiors, aquest va ser un fet precedent imitat per les altres colles les quals també van començar a reduir el pes dels castells. Cal afegir, a més, que la colla vilanovina va ser la primera colla en descarregar un castell de 9, després d'haver assolit tota la gamma dels castells de 8 pisos.

L'anomenada època d'or dels Bordegassos va tenir lloc des de l'any 1999 al 2003, però gradualment van anar perdent eficàcia en la gamma dels castells de 8 i posteriorment van passar un període de dificultats, tenint en compte la quantitat limitada de castellers que no permetia fer les construccions que s'havien descarregat fins aleshores. Tanmateix, la colla castellera al llarg de la seva història, no s'ha dedicat només a fer castellers sinó que sempre ha esdevingut un pilar fonamental del teixit associatiu vilanoví, conformant una

de les entitats més participatives en l'organització dels esdeveniments locals (Carnaval, Festa Major, Tres tombs, etc.).

Els Bordegassos de Vilanova, van ser pioners també en introduir totalment la dona al món casteller, tenint en compte que el 4de8 del 1979 va ser coronat per una nena i sempre han apostat per la inclusió femenina en les seves construccions, fins i tot en els pisos que aguanten més pes, aspecte que també va ser reproduït progressivament per la resta de colles castelleres, però amb més reticència en algunes que en d'altres. Cal destacar també que els Bordegassos van tenir la primera dona cap de colla de tot el món casteller, la Montserrat Albà, concretament, l'any 2004.

L'objectiu principal d'una colla castellera és fer castells mentre es promou la cultura i les tradicions catalanes, però aquestes organitzacions també es caracteritzen per atributs positius relacionats amb el desenvolupament personal i social, els quals mereixen ser emfatitzats. Com ja s'ha exposat al marc teòric hi ha tot un seguit de principis, valors i conductes que són essencials per la construcció de castells però també pel manteniment saludable de la colla castellera, a més, l'espai que es genera esdevé un suport social i emocional molt necessari per a tothom.

Com ja s'ha esmentat, els Bordegassos són molt participatius als actes de la ciutat i també promouen activitats pel seu compte, així que sempre hi ha esdeveniments a organitzar, de manera que es fa palesa la quantitat de tasques a desenvolupar en una colla a més a més de participar a la construcció dels castells.

Ha formatat: català

5. DISSENY DE LA INTERVENCIÓ

A continuació, es detalla el desenvolupament del projecte implementat amb els usuaris del Club Social del Garraf. Per facilitar la comprensió i la concreció, aquest capítol es troba dividit en diversos subcapítols que tenen l'objectiu d'aprofundir de forma específica en els diferents aspectes que possibiliten la realització del projecte *Iniciació al món casteller*.

La proposta de intervenció que es planteja a continuació, cal entendre-la com la conformació d'un trencaclosques on totes les peces encaixen. Primerament, s'identifiquen i s'analitzen les necessitats i les mancances que pateixen les persones del Club Social. Seguidament, es detallen els objectius del projecte d'intervenció, els quals tenen una estricta correlació amb les necessitats detectades. Tenint en compte els objectius, analitzant les necessitats i les característiques dels participants es fa una deducció fonamentada de quina és la línia metodològica més adient per desenvolupar el projecte. La intenció és que aquesta metodologia sigui el més adaptada possible a les

característiques dels participants, per així poder arribar als objectius proposats inicialment.

El punt que segueix a la metodologia és el cronograma, una taula esquemàtica on es concreta la planificació del projecte, és a dir, les fases, les activitats professionals i la temporalització en què s'han dut a terme. A continuació, es contextualitza la ubicació temporal i espacial on s'ha implementat la intervenció, i seguidament, es fa una descripció del projecte on s'hi detallen les fases, les sessions (activitats, objectius concrets, ubicació espacial i temporal, etc.). En el capítol que segueix, es detallen els recursos materials i els recursos humans necessaris per la implementació del projecte. I per finalitzar, en l'últim capítol s'exposen els mitjans de difusió emprats per donar a conèixer la intervenció i garantir amb més seguretat una participació adequada que permeti extreure resultats.

5.1 DIAGNOSI DE NECESSITATS

Prèviament a la planificació del projecte, és essencial realitzar una fase de diagnosi de necessitats personals, socials i emocionals dels usuaris. Aquesta informació prèvia permet orientar el projecte i desenvolupar una metodologia més encertada i adaptada al grup participant, aspectes que indiscutiblement faciliten l'assoliment dels objectius i de les intencions proposades.

S'ha realitzat una taula on es reflecteixen les dimensions, els indicadors i les eines utilitzades per diagnosticar les necessitats, les mancances i les característiques dels participants a la intervenció (annex D), però també s'han plasmat de forma més específica i detallada, i els instruments i/o estratègies que s'han trobat més adequades a emprar en funció de les característiques dels participants. A continuació, es detallen els objectius que pretenen assolir cada eina de detecció de necessitats, la temporalització en què s'han utilitzat i els destinataris dels quals s'analitzen les necessitats o mancances.

- **Entrevistes:** Aquesta eina té l'objectiu de fer una valoració contínua i objectiva dels usuaris en funció de l'ocupació que en fan del temps lliure, per tal de detectar necessitats socials i personals relacionades amb l'oci. La intenció és fer un seguiment individual que permeti observar, i posteriorment analitzar, l'evolució i el desenvolupament de les persones degut a la quantitat i al tipus d'oci al qual participen, per tal de fomentar uns aspectes o uns altres.

A partir d'entrevistes desestructurades i informals que realitzen els professionals amb cadascun dels usuaris, es fa un recull d'informació de forma mensual i es plasma l'ocupació que fan del temps lliure; valorant la idoneïtat de les activitats, la motivació i qualitat de vida que els aporta, i les possibles oportunitats, per tal de fomentar el seu correcte desenvolupament personal i social. Les entrevistes es realitzen amb els usuaris amb més activitat i continuïtat al Club Social, actualment són 35 persones, la mitjana d'edat és de 50 anys i gran part dels participants es troben en risc d'exclusió social. Aquest recull de informació es plasma en taules de seguiment, les quals faciliten molt la tasca d'anàlisi i valoració dels usuaris, en funció a les activitats que realitzen externes al club. Les entrevistes acostumen a tenir lloc els divendres, i se'n fan aproximadament dues al trimestre amb cada participant. La meua col·laboració en el desenvolupament de les entrevistes i en la valoració d'aquestes ha tingut lloc els divendres: 24 de novembre, 1 de desembre, 5 de gener, 12 de gener, 26 de gener, 2 de febrer, 16 de febrer, 23 de febrer, 9 de març, és a dir, durant tot el període de pràctiques (novembre-març 2017-18).

- **Observació participativa:** L'observació participativa ha sigut l'eina de detecció de necessitats més transversal de les emprades, tenint en compte que la seva implementació va durar des de l'inici del període de col·laboració amb el Club Social fins al final (novembre-març 2017-18). Aquesta eina ha permès analitzar multitud de variables i aspectes personals, proporcionant una diversitat d'informació molt enriquidora per la diagnosi de necessitats, ja que és l'única eina que ha sigut emprada en tot moment i caracteritzada pel contacte amb els agents implicats.

El desenvolupament d'aquest mètode permet familiaritzar-se amb un col·lectiu determinat - en aquest cas amb els usuaris del Club Social - i crear uns vincles professionals i afectius a partir de la proximitat i la confiança generada amb els participants. Aquests són aspectes que faciliten en gran part la recollida i l'anàlisi d'informació, tenint en compte que es tracta d'un mètode de diagnosi de necessitats no invasiu i que, per tant, no condiciona la conducta o opinió dels usuaris ja que no es senten avaluats, sinó que aquest anàlisi de mancances

s'inclou en la relació de coneixença i confiança entre professionals i beneficiaris. Cal dir que, a més, s'ha realitzat de forma transversal durant un llarg període de temps, de manera que passa a formar part de la línia d'actuació professional i del tipus de relació que es manté amb els participants.

L'observació dels diferents aspectes o circumstàncies per part de tot l'equip professional, s'exposa i es debat en les reunions d'equip, les quals es duen a terme cada divendres, són espais que tenen com objectiu facilitar la concreció, la comprensió i l'anàlisi de les necessitats dels usuaris, a més de promoure la coordinació entre l'equip de professionals envers les mancances detectades o l'evolució dels participants, per tal d'oferir un suport i orientació adequada en cada moment del seu desenvolupament, analitzant i avaluant contínuament els plans individuals per cada un dels usuaris que participen al Club Social, que actualment són 74 persones actives. Així doncs, és evident la importància de crear espais de comunicació tan sovint com sigui possible, de manera que - com a mínim - una vegada a la setmana hi té lloc una reunió d'equip.

A totes les reunions realitzades, des del mes de novembre del 2017 al març de l'any següent, van sorgir temes relacionats amb totes o la majoria de les dimensions esmentades, referents a possibles necessitats o potencialitats dels usuaris, que van facilitar el procés de diagnosi de necessitats essencial per la realització d'aquest projecte.

Una altra de les formes que adopta l'observació participativa, és el seguiment professional, una estratègia que té la funció d'atendre de manera adequada els usuaris de qualsevol recurs, així com facilitar la valoració del desenvolupament dels participants, l'anàlisi de les necessitats i potencialitats, l'avaluació d'objectius plantejats amb cada persona, els possibles canvis en la conducta, la detecció de conflictes o problemàtiques per tal de prevenir l'agreujament, etc. Cada professional és tutor/a un grup d'usuaris/es reduït, fet que facilita el correcte seguiment individual de tots els participants al Club Social, i en les reunions d'equip es posen en comú els canvis o aspectes a destacar de les persones que sigui convenient.

Aquesta estratègia, tenint en compte que forma part de l'observació participativa, també té un caire continuat i per la realització d'aquest projecte, es va dur a terme en el període de col·laboració al Club Social (novembre-març 2017-18). Tanmateix, cal destacar que els mesos de gener a març va tenir més utilitat i eficàcia que els darrers, tenint en compte que es van realitzar més activitats diferents amb els usuaris, fet que va possibilitar l'anàlisi més exhaustiu de certs comportaments i diferents nivells de participació en funció de l'enfocament de les dinàmiques. No obstant això, es considera que el seguiment professional desenvolupat durant tot el període de pràctiques, ha esdevingut una tasca essencial ja que va servir per conèixer les persones i les seves característiques, conductes, potencialitats i dificultats.

- **Informes clínics:** Els informes clínics són realitzats per metges especialistes en salut mental, és a dir, per psicòlegs i psiquiatres, i s'hi especifica l'estat de salut mental dels pacients. Tenen l'objectiu de escriure els esdeveniments succeïts en la persona atesa, tenint en compte la important importància que aquests tenen en àmbits judicials, de reclamacions, denúncies, etc. Les seves funcions poden anar des de l'àmbit científic, biogràfic, legal, d'avaluació o de comunicació.

Aquests informes els realitzen els psiquiatres de cada usuari/a, però posteriorment són traspassats als professionals del Club Social per què puguin adoptar la línia d'actuació individual més adequada amb cadascú. Són importants per conèixer amb profunditat les necessitats, mancances i/o potencialitats de les persones i entendre les causes de moltes conductes, així com també per avaluar l'evolució del trastorn mental que pateixen o la situació mental, social, emocional i/o personal en la que es troba cadascun/a. Aquests informes també permeten aprofundir en les capacitats d'autonomia personal i social que tenen, aspectes molt importants a conèixer per oferir-los un acompanyament professional adaptat de forma individual.

Aquestes eines d'avaluació normalment s'exposaven a les reunions d'equip, i tenint en compte que la informació que proporcionen és essencial per guiar l'actuació professional, eren dades que es tenien sempre en compte a les intervencions que dúiem a terme. Així doncs, es podria dir que la

temporalització d'aquesta eina d'avaluació també abasta un llarg període de temps, comprès entre el novembre del 2017 i el març del 2018.

5.2. RESULTATS DE LA DIAGNOSI DE NECESSITATS

La detecció de necessitats en base a les dimensions i indicadors exposats, es va realitzar des d'una perspectiva general i grupal, tenint en compte que la majoria de persones tenen dificultats similars en varis dels ítems fixats, per tant, és possible adoptar un enfocament d'avaluació grupal. Tot seguit, es detallen les mancances detectades i les característiques generals dels usuaris.

Per a molts usuaris el Club Social és l'únic espai de lleure i socialització que tenen, i tot i que s'ofereix un servei de qualitat que garanteix els beneficis socials i personals dels participants, és necessari que surtin al carrer de forma autònoma i realitzin activitats fora del Club, el qual senten com el seu espai de confort i per això s'hi troben còmodes. Una de les principals necessitats que tenen, i que es treballa de forma transversal com a línia d'intervenció, és la participació comunitària i l'autonomia social i/o personal, ja que a la majoria els manca el valor per anar de forma autònoma a informar-se d'activitats, escollir i assistir-hi amb regularitat, etc. ja que no tenen confiança en si mateixos, ni tampoc aspiracions o il·lusions. Per tant, es considera molt important motivar-los i incentivar-los a estar actius, participar en activitats, oferir-los coneixements i espais desconeguts per a ells per promoure que s'hi incloguin. S'ha pogut comprovar també que en funció de com estiguin enfocades les activitats tenen més interès i es mostren més actius: necessiten activitats dinàmiques, pràctiques, que incloguin el joc, etc. ja que contràriament els costa molt parar atenció i sentir-se interessats.

El rebuig social que reben els augmenta el temor a relacionar-se i a interaccionar amb altres persones, per tant, es generen unes barreres socials que sovint els impedeixen desenvolupar-se amb comoditat en un entorn social, aleshores ja no s'hi inclouen. Degut a l'estigma que reben, les conseqüències de la malaltia i els efectes de la medicació, poden arribar a aïllar-se i no tenir cap tipus d'interacció social, situació que sempre s'ha de prevenir i evitar. A més, aquests són aspectes que propicien als períodes d'instabilitat emocional, els quals poden repercutir en conductes inadequades i desproporcionades, de forma que és essencial cobrir la necessitat de disposar d'un espai

de suport que els faciliti l'estabilització emocional, social i mental, situació que permet el desenvolupament de l'autonomia personal i social.

Així doncs, des del recurs es considera essencial oferir-los eines, recursos i vies que facilitin aquest accés a la comunitat, o més ben dit, que fomentin aquest "desig d'accés a la comunitat" ja que sovint són ells/es mateixos/es que no volen incloure's per por al rebuig que poden rebre. És evident que cal fer un acompanyament professional pausat, respectant sempre el seu ritme i la seva voluntat personal, per facilitar el desenvolupament d'habilitats socials, personals i de control emocional, que els ajudin a tenir el coratge suficient per afrontar-se a la societat i participar-hi amb la mateixa dignitat, dret i orgull que qualsevol altra persona.

5.3. OBJECTIUS

En aquest subcapítol corresponent al capítol del disseny del projecte, és adequat exposar els objectius que orienten la proposta d'intervenció realitzada. Així doncs, en funció de les necessitats detectades als usuaris, es van plantejar uns objectius que es pretenien abordar amb la implementació del projecte. Les fites proposades estan interrelacionades entre elles tot i que, alhora, tenen entitat pròpia. Són les següents:

OBJECTIU GENERAL

- Fomentar la inclusió social dels usuaris del Club Social a través de la participació a una colla castellera (Bordegassos de Vilanova)

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- Promoure la participació de persones amb trastorns mentals a una colla castellera
- Millorar el benestar social, personal i emocional de persones amb problemes de salut mental a partir de la participació a una colla castellera
- Oferir una intervenció i un acompanyament professional adequat per facilitar la incorporació a la colla castellera

Aquests objectius tenen la possibilitat de materialitzar-se amb la proposta d'intervenció que s'exposa a continuació, la qual està correctament coordinada i determinada a l'obtenció de l'assoliment dels objectius plantejats amb el disseny del projecte inclusiu.

5.4. METODOLOGIA

Per la realització i consegüent implementació del present projecte, s'ha emprat la metodologia participativa ja que, com s'exposa a continuació, és la més adequada per assolir els objectius proposats.

Primerament, cal tenir en compte que la participació és una necessitat humana, que es fonamenta en la necessitat vital de relacions socials, com ja plasmava Maslow (1943) en la famosa piràmide de la jerarquia de les necessitats humanes. Així doncs, com assegura Arbaca (2016), si es promou la participació, es facilita la transformació ja sigui a nivell individual o col·lectiu, i s'incrementen els nivells d'autonomia i independència per aconseguir un desenvolupament integral de la qualitat de vida. Tanmateix, aquesta metodologia permet que els processos d'aprenentatge siguin presents en tota la intervenció social, garantint la seva efectivitat a l'hora de desenvolupar processos d'interaprenentatge amb un impacte real a la vida de les persones participants al projecte. A més, cal recordar que la participació a més de ser una necessitat humana, també pot esdevenir en la clau de l'èxit de les intervencions socioeducatives (Arbaca, 2016).

Les metodologies emprades històricament per la intervenció social, s'han basat en el paradigma positivista el qual es caracteritza per separar, dividir i aïllar certs fenòmens que a la realitat són complexos, integrals, complementaris entre ells i es troben estretament interrelacionats, per tant, es produeix una distorsió i simplificació de la realitat totalment desadequada per oferir una correcta intervenció adaptada. Tanmateix, actualment s'aposta per metodologies que analitzen les situacions des de la seva complexitat, tenint en compte que cada persona és una font de coneixement, valorant la seva història de vida, el context que l'envolta i la seva realitat com un conjunt integral, fets que comporten actuacions amb un cert nivell de subjectivitat (Assmann, 2002). Així doncs, d'acord amb Assmann, els processos d'aprenentatge i els processos vitals formen part del mateix conjunt, ja que aprendre vol dir connectar-se amb la vida per tal d'assolir un correcte desenvolupament i adaptació a l'entorn.

Les intervencions socials plantejades des d'un enfocament metodològic integral, eviten l'esgotament dels participants i la realització de processos aïllats que no representen la realitat, i és més, faciliten l'efectivitat i l'èxit socioeducatiu de la intervenció que garanteix un impacte social real. Si es redueix l'actuació a la mera transmissió de coneixements a partir de dinàmiques que no fomentin la participació activa, és possible que es generi un ambient de passivitat, conformisme i no-participació dels destinataris, als quals tenint en compte el perfil majoritari, justament, cal fomentar-los la confiança, la interacció, les relacions i l'obertura als altres (Arbaca, 2016).

Seguint les idees d'Arbaca, la metodologia participativa es basa en una forma complexa de pensar i d'analitzar la realitat, la qual facilita el sorgiment de noves visions del coneixement, de les relacions, de la societat i de les situacions com aspectes complexos, interdependents i integrals, és a dir, és una alternativa innovadora al paradigma científic i positivista predominant durant segles que ofereix una mirada integral i transversal de la realitat. Aquesta metodologia permet crear intervencions socials col·lectives, caracteritzades per l'autonomia, el respecte, la solidaritat i la participació activa. Els fonaments epistemològics que orienten aquesta metodologia, s'han aplicat en diferents espais educatius i en processos d'educació comunitària no formal amb col·lectius en situació de vulnerabilitat o d'exclusió social, i ho fan a través de:

- a) Les dimensions de la metodologia participativa
- b) El bucle metodològic: pràctica – teoria – pràctica
- c) Aplicació del bucle P-T-P als mètodes i tècniques participatives

Tal i com explica Jara (1987) existeixen quatre dimensions que conformen la metodologia participativa, les quals es troben estretament relacionades, són les següents: dimensió comunicativa, dimensió pedagògica, dimensió investigadora i dimensió creadora/producció teòrica. La seva interrelació és òbvia entenent que totes elles es troben presents en qualsevol acció realitzada, però sempre en funció de la persona, el context, els objectius o les capacitats a potenciar es prioritzaran, o no, alguna de les dimensions envers les altres. No obstant això, cal entendre la incoherència de pretendre separar les dimensions en diferents etapes, ja que tots aquests aspectes es desenvolupen conjuntament en un mateix procés integral, conceptual i pràctic a partir de diferents actuacions professionals.

L'anomenat "bucle metodològic (P-T-P)", propi de la metodologia participativa, fa referència a la relació interdependent entre pràctica – teoria – pràctica i es destaca la importància que aquest procés té a l'hora de dotar de coherència, integritat i articulació a la intervenció socioeducativa, un procés que tan sols és possible emprant tècniques, mètodes i procediments que garanteixin aquest cicle continu (Arbaca, 2016). Cal que sigui aplicat als eixos temàtics proposats amb la intervenció, per tal de garantir el desenvolupament integral dels processos d'aprenentatge, mitjançant l'adaptació i la síntesis dels aspectes que conformen el procés integral P-T-P.

L'aplicació del cicle P-T-P a les tècniques i mètodes participatius necessita ser enfocada des de la dimensió que més s'hi adequi (comunicativa, investigadora, pedagògica o creativa) en funció amb els processos d'intervenció social duts a terme. És a dir, existeixen diversos mètodes participatius però és necessari explicitar la intenció i l'enfocament que adopta la seva funció. Aquesta adaptació del cicle de la metodologia participativa (P-T-P) garanteix, en un primer instant, integrar aspectes com els sentiments, els pensaments o les percepcions, per poder obrir un espai a la reflexió, la crítica constructiva, l'anàlisi i la construcció d'aprenentatges compartits, els quals possibilitaran l'aplicació pràctica d'aquests coneixements a la vida quotidiana i a la realitat.

La metodologia exposada es materialitza en el mètode més adequat d'emprar valorant les característiques dels participants, és a dir, el taller, considerat per Arbaca (2016) el mètode participatiu per excel·lència. Els tallers van sorgir en els processos d'educació popular d'Amèrica Llatina, a mitjans del segle XX, com alternatives innovadores per fomentar l'aprenentatge participatiu, recíproc i democràtic envers el mètode tradicional de transmissió de coneixements. És un mètode que s'empra tant en l'educació formal, com en l'educació no formal, degut a la seva adaptabilitat, creativitat i flexibilitat.

Els tallers ofereixen espais de trobada i d'intercanvi de coneixements entre educands, on pren especial rellevància les experiències de les persones, els seus aprenentatges, les sensacions i la subjectivitat de cadascuna d'elles. D'acord amb Arbaca (2016) es tracta d'un mètode per fomentar la participació activa molt útil, que permet compartir experiències individuals i col·lectives, aprenentatges, coneixements, etc. Tenint en compte que generen processos de construcció col·lectiva de coneixements, on els participants s'orienten per unes fites comunes i, conseqüentment, pel desig d'assolir-les

en un temps determinat, i normalment curt, per tal de crear situacions d'aprenentatge orientades a assolir uns objectius comuns. Com exposa Ander-Egg (1991), el concepte taller s'empra amb moltes significacions diferents, però sempre indica un lloc on es treballa, s'elabora i es transforma quelcom per ser utilitzat. Si s'aplica a l'àmbit pedagògic, l'objectiu és el mateix, i representa una manera d'ensenyar però sobretot d'aprendre, mitjançant la realització d'alguna cosa que es duu a terme de forma conjunta, que és el que realment caracteritza aquest mètode.

Es considera essencial que els participants adquireixin els coneixements des d'un procés de treball pràctic, ja que es la forma com millor s'interioritzen els aprenentatges, és a dir, és una forma d'aprendre manipulant, fent alguna cosa. Es pretén promoure l'adquisició de coneixements mitjançant una pràctica sobre un aspecte concret de la realitat, però cal que l'abordatge sigui global tenint en compte que la realitat mai es presenta fragmentada, sinó que tots els aspectes estan estretament interrelacionats. Aquest enfocament global consisteix en l'adquisició d'aprenentatges d'un tema concret, però des de diverses perspectives, generant relacions entre aprenentatges adquirits i integrant nous coneixements significatius.

Referent a la relació adequada i establerta entre participants i professionals, cal destacar que tots dos grups són protagonistes del procés d'ensenyament-aprenentatge, de manera que es trenca amb les relacions jerarquitzades i es generen relacions basades en la horitzontalitat i la igualtat. En comparació amb l'educació tradicional, el taller com a mètode necessita redefinir els rols d'educadors i d'educands/participants. Primerament, cal entendre que la tasca dels educadors és estimular, animar, orientar, assessorar i recolzar oferint un bon acompanyament professional. A més, és imprescindible entendre que els participants, formen part del procés pedagògic com a subjecte principal del seu propi aprenentatge, amb el suport incondicional dels professionals.

És important entendre que el taller integra en un mateix conjunt tres processos diferents: la docència o transmissió de coneixements, la pràctica i la investigació, els quals sovint s'entenen per separat tot i que es complementen i succeeixen paral·lelament entre ells. L'ensenyament s'exerceix mitjançant els processos d'ensenyança-aprenentatge que genera el projecte, la pràctica representen les activitats i dinàmiques que s'ofereixen per desenvolupar el projecte i la investigació és la responsabilitat prèvia a tota acció, la qual permet conèixer la realitat sobre la qual es pretén actuar.

5.5. CRONOGRAMA

FASES	ACTIVITATS	NOVEMBRE				DESEMBRE				GENER				FEBRER				MARÇ				ABRIL				MAIG				JUNY							
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Preparació del disseny del projecte	Anàlisi de necessitats i característiques																																				
	Idear la proposta d'intervenció																																				
	Coordinació amb el Club Social i els Bordegassos																																				
Disseny del projecte	Redacció de la intervenció																																				
	Coordinació amb el Club Social i els Bordegassos																																				
	Sol·licitud d'espais necessaris																																				
Implementació del projecte	Proposta de la intervenció																																				
	Dinamització de la primera sessió																																				

5.6. UBICACIÓ ESPACIAL I TEMPORAL

La implementació d'aquest projecte es va dur a terme en quatre dimecres, ja que és el dia que menys activitats ofereix el Club Social i, per tant, el més idoni per assolir una bona assistència, i en diferents espais. Primerament, el divendres 8 de desembre es va realitzar la proposta d'intervenció als professionals del Club, i va tenir lloc a l'espai de les reunions d'equip, les quals es duen a terme al mateix Club Social (C/ Unió, nº 16-18). Després de rebre la seva aprovació i satisfacció pel projecte proposat, es va acordar quan seria més adequat informar-ho als participants.

Es va trobar idoni explicar-los breument la proposta de l'activitat amb força antelació (gairebé un mes), per poder tenir marge per recordar-los-hi i motivar-los per a què assisteixin, i així garantir una quantitat de participants que possibilitin el correcte desenvolupament de la intervenció. Així doncs, se'ls va exposar la proposta del projecte *Iniciació al món casteller* (fase 1) a l'assemblea general de gener, concretament el dia 31, tenint en compte que aquestes reunions sempre es duen a terme l'últim dimecres de mes. Les assemblees acostumen a tenir una durada d'una hora, en funció dels temes a parlar, però sempre es realitzen a la sala de conferències del Centre Cívic de la Geltrú (Plaça de l'Associació d'Alumnes Obrers, nº 1) cedit per l'Ajuntament, i comencen a les 16h en punt.

La segona fase, que representa la primera sessió del projecte, va tenir lloc el dimecres 28 de febrer, també al Centre Cívic de la Geltrú i a la mateixa sala on es realitzen les assemblees, la sala de conferències. Tenint en compte que també era l'últim dimecres de mes, primerament hi va tenir lloc l'assemblea mensual que va començar a les 16h. Degut a la quantitat de temes a tractar a l'assemblea, aquesta es va allargar excessivament, per tant, l'activitat proposada també va començar més tard del previst. La dinàmica del concurs es va iniciar a les 17.30h i va tenir una durada de 50 minuts. A continuació, va seguir el "Joc del Nan Casteller", que va durar 20 minuts, i seguidament, se'ls va proposar vestir-se de bordegàs/-assa voluntàriament, dinàmica que va ocupar 30 minuts més. Així doncs, en total, la primera sessió va tenir una duració de 1.30h.

La segona sessió, corresponent a la tercera fase del projecte, va tenir lloc justament la setmana després de la primera, concretament el dimecres 7 de març. A diferència de les anteriors, aquesta es va dur a terme al local dels Bordegassos de Vilanova (Plaça de les

Casernes nº 2) i va començar a les 18h de la tarda. Es va creure adequat realitzar la segona sessió al local per tal d'apropar els usuaris a la colla castellera, amb el corresponent acompanyament professional, ja que d'aquesta manera se'ls oferiria l'oportunitat de conèixer aquell espai desconegut per a ells/es, facilitant el trencament de possibles pors o de barreres socials auto-imposades. A més, de l'espai físic com a tal, es va creure molt interessant que coneguessin l'ambient de les colles castelleres des de dins, experimentant sensacions reals, envoltats de persones desconegudes, en un espai desconegut, on s'hi fa una activitat, també, desconeguda per a ells/elles. Tot això era ideat, sota la hipòtesi que es sentirien còmodes i acceptats en l'entorn social de la colla. No cal oblidar, però, la intenció principal d'apropar-los al local de la colla castellera, la qual era assolir el seu interès i consegüent participació (activa o passiva) a l'assaig de castells, que tindria lloc al finalitzar la xerrada realitzada pel president i el vicepresident de la colla.

Així doncs, a les 19h del vespre, del mateix dimecres 7 de març i també al local dels Bordegassos, va tenir inici l'assaig de la colla castellera on hi van assistir dos participants del Club. Tenint en compte que la participació a aquesta activitat, com a totes les altres, era voluntària, un d'ells es va quedar a l'assaig fins les 8.20h i l'altre fins les 8.45h.

5.7. INTERVENCIÓ: FASES, SESSIONS I DINÀMIQUES

A continuació, s'exposen les diferents fases que componen la present intervenció, les sessions que l'estructuren i les dinàmiques dirigides als participants del Club Social del Garraf que les han dotat de contingut.

FASE 1: PROPOSTA DEL PROJECTE *INICIACIÓ AL MÓN CASTELLER*

La proposta del projecte va tenir dues parts, primerament va ser exposat a l'equip professional, el qual va valorar el projecte molt positivament i van acceptar oferint el seu suport. Amb l'aprovació de l'equip, a l'assemblea general del mes de gener (31 de gener) es va proposar el projecte d'*Iniciació al món casteller*, i va tenir una molt bona rebuda per part del grup, el qual va respondre amb força interès i curiositat. Es va informar dels horaris i els dies de les sessions, però també s'anava recordant als usuaris contínuament, a més, també es va realitzar el disseny d'un cartell que es va exposar a la

cartellera del Club on hi apareixia la informació necessària per participar al taller casteller. (annex E)

En aquesta primera fase, també es fa la proposta als Bordegassos de Vilanova, i es comença el procés de comunicació i coordinació amb la colla castellera, la qual des del primer moment ofereix la seva col·laboració i suport incondicional.

FASE 2: 1ª SESSIÓ CONCURS, DINÀMIQUES

La primera sessió té com a objectius generals aportar coneixements bàsics sobre el món casteller i incentivar-los a participar a la colla de la vil·la, els Bordegassos. Aprofitant la sala que ens ofereix el Centre Cívic de La Geltrú, espai on es realitzen les assemblees generals de cada mes, i l'horari el qual s'adapta a la majoria dels usuaris del Club, es desenvolupen les dinàmiques al C.C., just després de l'assemblea mensual de febrer.

Tenint en compte les característiques i necessitats analitzades, s'adopta una metodologia participativa que possibiliti captar la seva atenció, a més s'intenta que sigui amena per evitar l'avorriment o el desinterès dels participants. Així doncs, la metodologia és de caire participatiu, pràctic i dinàmic, ja que es pretén fomentar l'interès i l'atenció dels participatius per assolir els objectius plantejats.

Primerament, tots els participants (usuaris i professionals) s'organitzen en petits grups per participar al "Concurs casteller" (tipus *Kahoot*), el qual tracta de preguntes sobre coneixements castellers, des de fets històrics a anècdotes curioses o aspectes que caracteritzen les colles. Les preguntes i els coneixements que s'imparteixen amb el concurs són formulades a consciència fent especial èmfasi en els aspectes socials, emocionals, culturals o d'oci que promouen les colles castelleres, ja que aquestes són les qüestions que més poden interessar al perfil de participants. L'objectiu concret d'aquesta dinàmica és aportar-los nous coneixements i trencar idees preconcebudes del món casteller que obstaculitzen la seva participació.

Després del petit concurs es pretenen posar a prova els coneixements adquirits a través d'un joc que consisteix en construir castells amb peces de fusta, "El nan casteller". La dinàmica consisteix en què mentre un grup construeix un castell amb les figures del joc la resta de grups han de saber quin tipus de castell és (3de8, 4de7, 2de8f...). L'objectiu d'aquesta dinàmica és fer un repàs d'un apartat del contingut teòric mitjançant una activitat pràctica que pot transformar els coneixements en aprenentatges significatius.

La tercera i última dinàmica de la primera sessió, s'anomena "Sóc bordegàs/-assa" i consisteix en oferir-los l'oportunitat de provar-se una camisa dels Bordegassos, un mocador de castells i posar-se la característica faixa negra dels castellers. La intenció és apropar els participants al fet casteller a partir de l'experiència d'enfaixar-se i vestir-se de bordegàs. Per veure fotografies consultar l'annex F.

FASE 3: 2ª SESSIÓ XERRADA I ASSAIG

La segona sessió del projecte va tenir lloc una setmana després de la primera, el dimecres 7 de març, per tal de no perdre l'interès dels participants, dotar de continuïtat al projecte i tenir frescos els coneixements adquirits en la primera sessió.

Aquesta segona part es realitza al local dels Bordegassos, molt proper al local del Club Social. La intenció de desenvolupar la sessió en aquest espai és, per una banda, apropar els usuaris gradualment a la colla castellera - fent que s'habituin a l'espai desconegut amb l'acompanyament professional -, realitzant-ho en un horari on s'evita la presència de moltes persones de la colla, ja que és previ a l'inici de l'assaig, no obstant això, tothom pot assistir a la xerrada per interès personal. Tenint en compte que és un local social on tothom es coneix i existeix un fort vincle, sovint a les persones externes a la colla els costa entrar sense conèixer ningú, i valorant les mancances i dificultats dels usuaris del Club, és possible que aquesta sensació sigui determinant per què no assisteixin mai a un assaig individualment. La xerrada comença una hora abans de l'assaig de canalla de manera que, primerament, cal obrir el local, ja que en aquest horari és tancat, i entrar sense la presència de ningú de la colla. Progressivament, poden arribar castellers però els usuaris ja són dins i així segurament es sentiran més còmodes.

Una altra forma d'apropar els usuaris a la colla - generant oportunitats que promoguin la seva comoditat i seguretat - va ser que els ponents de la xerrada fossin persones de la junta de la colla, en concret, el president i el vicepresident de la temporada actual: en Jordi Ibáñez i en Miquel Àngel Arnal, respectivament. D'aquesta manera van tenir l'oportunitat de parlar, preguntar i interaccionar amb castellers desconeguts - qui, a més, tenen una funció important a la colla - reduint així el temor a participar en una colla on tothom es coneix, ja que poden comprovar l'amabilitat de les persones, el respecte cap als altres, evitant estigmes o prejudicis, i l'hospitalitat que caracteritza les colles castelleres en general, però els Bordegassos en aquest cas.

Aquesta segona sessió segueix una línia molt més teòrica que l'anterior, i això permet aprofundir més en conceptualitzacions, aprenentatges tècnics, esdeveniments històrics, etc. Es centra en l'aspecte teòric de la construcció dels castells (pinya, tronc i pom de dalt) i en la seva interpretació, és a dir, saber reconèixer de quants pisos és i de quin tipus de castell es tracta (3de9f, 2de7, 5de8...), coneixements que s'exposen i es posen en pràctica en la primera sessió, però aquesta segona sessió té la intenció d'oferir l'oportunitat de recordar i reafirmar els aprenentatges adquirits. Després de la xerrada teòrica se'ls mostren els cascs de seguretat de la canalla, se'ls ofereix enfaixar-se i provar-se el mocador casteller, i per finalitzar, s'obre un torn de preguntes i aclariments.

Cap a la fase final de la xerrada, és possible que comencin a arribar els castellers més puntuals al local, ja que té lloc l'assaig de canalla i l'assaig general. Així doncs, un cop finalitzada la part teòrica de la sessió s'inicia la part pràctica, materialitzada en la possible participació (activa o passiva) dels usuaris que ho desitgin a l'assaig, la qual és facilitada amb l'adequat acompanyament professional i la vinculació de l'Educadora en pràctiques amb la colla castellera al llarg de dues dècades, fet que possibilita la il·lusió i la integració ràpida dels usuaris del Club Social a la colla.

5.8. RECURSOS

Pel disseny i implementació d'aquest projecte es prescindeix força de recursos materials i la majoria d'aquests són suports audiovisuals per desenvolupar les xerrades amb l'enfocament previst. A continuació, s'expliciten els diferents recursos – humans i materials – que s'han emprat per dur a terme el projecte d'intervenció social.

5.8.1. RECURSOS MATERIALS

Els pocs recursos emprats, però, han esdevingut essencials per poder implementar el projecte amb fidelitat a la metodologia i a l'enfocament plantejat inicialment. S'aclareix que gairebé tots els recursos utilitzats són no fungibles, tot i que també s'ha usat algun material fungible indispensable. A continuació, s'exposen el total de recursos materials, categoritzats en fungibles i no fungibles:

MATERIALS FUNGIBLES	MATERIALS NO FUNGIBLES
Tinta	Projector i pantalla d'audiovisual
Fulls	Altaveus
Llapis o bolígrafs	Ordinador portàtil
Goma d'esborrar	PowerPoint, Kahoot
	Fotografies, imatges i vídeos de castells
	Impressora
	Joc: El nan casteller
	Indumentària casteller (camisa, faixa i mocador)
	Cascos castellers de la canalla
	Cartell (imatge d'un castell i les parts que el componen)

Taula nº 3: elaboració pròpia

5.8.2. RECURSOS HUMANS

Tenint en compte que la implementació del projecte és possible gràcies a la col·laboració del Club Social del Garraf i dels Bordegassos de Vilanova, els recursos humans participants en la intervenció són els següents:

- L'equip professional del Club Social: una Educadora Social, dos monitors i un psicòleg. La intervenció dels professionals és participar a les dinàmiques amb els usuaris, recolzant i fomentant la participació a les xerrades i activitats quan calgui, així com esdevenir una figura d'acompanyament educatiu en la participació dels usuaris al projecte.
- El president i el vicepresident de la colla. Ponents de la segona xerrada, caracteritzada pel caire teòric i educatiu sobre la història, la construcció de castells i els tipus de castells.
- Responsable de "Xarxes Socials, Comunicació i Difusió dels Bordegassos": persona que possibilita la difusió d'aquest projecte, i també de les futures línies d'actuació.

- Impulsora i dinamitzadora del projecte: estudiant de 4t curs d'Educació Social. Dissenyadora, responsable i dinamitzadora del projecte, ponent de la primera dinàmica i figura d'acompanyament al llarg del desenvolupament del projecte.

5.9. DIFUSIÓ

Tot projecte que requereix la voluntarietat de les persones per participar necessita realitzar una bona difusió, de manera que els destinataris a qui es dirigeix la intervenció estiguin informats de tot el necessari per a participar (data d'inici del projecte, horari i espai on es durà a terme, la forma d'inscripció, etc.), generant així més garanties d'una quantitat positiva de participació.

En aquest cas, s'utilitzen tres mitjans de difusió habituals: via verbal (informal i formal), via visual (cartells, imatges) i via telemàtica (pàgina web i xarxes socials: Facebook, WhatsApp, Twitter, Instagram i Telegram). Primerament, per tantejar el terreny i deduir unes expectatives de participació, s'informa verbalment als usuaris del Club Social de la intervenció que proposa l'estudiant en pràctiques, i posteriorment, es desenvolupa una jornada formal de presentació i proposta del projecte, espai que també s'utilitza per consultar la disponibilitat i l'interès per participar dels usuaris.

Un cop es formalitza la proposta d'intervenció s'introdueix al calendari mensual d'activitats d'oci i lleure que ofereix el Club Social, el qual es penja a la cartellera del centre i s'ofereix una còpia impresa a cada participant del recurs. A més, es comparteix mensualment a les xarxes socials, per tal d'informar a la comunitat les activitats que es realitzen diàriament i atorgar valor a tot el que ofereixen, fomentant un reconeixement social positiu.

Posteriorment es dissenya un cartell atractiu visualment, on s'exposa de forma simplificada la informació bàsica per participar al projecte *Iniciació al món casteller*. És oportú exposar el cartell a la cartellera del Club Social i deixar alguns exemplars a la taula de la sala principal, ja que són espais que gaudeixen de gran visibilitat i així els usuaris del recurs poden estar informats de tot el necessari per assistir a les sessions.

A més de la difusió impresa, el disseny del cartell va ser compartit a les xarxes socials emprades pel Club Social (Facebook, Twitter, Whatsapp, blog), així com també ho van difondre els Bordegassos de Vilanova (Facebook, Twitter, Whatsapp, Telegram, web).

Cal afegir, que a més de compartir el cartell, les dues entitats col·laboradores també van afegir publicacions a les xarxes socials on s'informava de la implementació del projecte, i de tot el necessari per participar-hi.

A més, des de la comissió de “Comunicació, Difusió i Xarxes socials” dels Bordegassos, està en procés la realització d'un reportatge periodístic, que consta d'una entrevista a la responsable de la intervenció plantejada, basat en el disseny i la implementació del projecte *Iniciació al món casteller*. La difusió d'aquest petit reportatge pretén promoure la visibilitat de la gran utilitzat del projecte, de les colles castelleres com a eina d'inclusió social, la normalització dels trastorns mentals i la reducció d'estigmes envers aquestes malalties. El reportatge serà publicat a la revista anual dels Bordegassos de Vilanova, *L'Aleta*, i l'entrevista enregistrada amb vídeo serà publicada als canals de comunicació telemàtica: pàgina web, blog, Facebook, Twitter, Youtube.

6. DISSENY DE L'AVALUACIÓ

En aquest punt es descriuen les tècniques de recollida d'informació emprades per l'avaluació de la intervenció realitzada, la recollida de dades i la interpretació dels resultats s'exposa tant esquemàticament (taula d'avaluació), com detalladament.

El principal objectiu d'aquest procés transversal és oferir una avaluació global de la intervenció plantejada i realitzada amb els participants del Club Social, per poder localitzar els possibles errors i/o factors circumstancials que han incidit negativament en el desenvolupament del projecte, però també es pretenen analitzar els aspectes que han afavorit el procediment, així com també valorar l'impacte real que ha proporcionat la participació d'aquestes persones al projecte *Iniciació al món casteller*.

6.1. METODOLOGIA DE L'AVALUACIÓ

La metodologia emprada per realitzar l'avaluació del projecte esdevé mixta, tot i que es podria considerar de caire més aviat qualitatiu que no pas quantitatiu, tenint en compte que les tres tècniques d'avaluació són qualitatives (entrevista, qüestionaris i observació participativa) però en els qüestionaris, tot i que siguin de preguntes obertes, es creu més adient realitzar una interpretació de dades quantitativa.

D'acord amb Álvarez-Gayou (2005), una de les característiques principals de la investigació qualitativa, és que s'extreu una quantitat important d'informació tot i que s'estudiïn poques persones. Així doncs, és evident que es requereix més temps d'anàlisi, Miles i Huberman (1994) asseguren que es necessita de dues a cinc vegades més temps per processar i ordenar les dades, que el temps que es destina a la recollida d'informació; tanmateix, l'anàlisi de dades també és un procés dens i que necessita temps, ja que una altra de les característiques de la investigació qualitativa és que es treballa amb paraules, i no amb números.

La metodologia emprada a més, s'emmarca dins els paràmetres de la perspectiva sociocrítica, tenint en compte que la intenció d'aquesta intervenció és provocar un canvi, transformar una realitat per millorar-la, i es fa valorant als aspectes qualitius, és a dir, les singularitats i subjectivitats de les persones, les seves sensacions i vivències durant la participació al projecte, les crítiques constructives, etc. Aquesta informació és molt essencial per realitzar la correcta avaluació del projecte i garantir així unes

propostes de futur més enriquidores, que solucionin els errors ocorreguts i que s'adaptin exhaustivament a les característiques i necessitats dels participants.

Com ja s'ha comentat, l'anàlisi de dades dels qüestionaris s'ha realitzat de forma quantitativa, a través de la creació d'unes dimensions i de la categorització de les respostes. Tenint en compte que la majoria de respostes són simples, i algunes són iguals o similars, van ser perfectament agrupables. La informació que s'ha extret mitjançant els qüestionaris s'exposa a partir de gràfics de barres, però també s'ha cregut adient redactar la interpretació de dades per poder plasmar la realitat amb més fidelitat.

Per realitzar la interpretació de resultats obtinguts amb els qüestionaris s'ha emprat, de forma simplificada, la tècnica ideada per Villalonga de García (2003), és la següent:

- Fer una lectura exhaustiva de les respostes del qüestionari per obtenir un coneixement profund de la informació, amb l'objectiu de definir les dimensions d'anàlisi.
- Classificar les respostes obtingudes en les dimensions que emmarquen l'anàlisi de dades quantitativament, delimitades mitjançant els objectius del qüestionari fixats o des de les principals tendències que s'observen a les respostes.
- Per fer l'anàlisi de dades, es selecciona la informació necessària que delimita cada dimensió, observant amb quina freqüència apareix cada resposta a cada pregunta.

Aquestes premisses possibiliten la codificació de la informació recollida, fixar unes categories de respostes predominants en cada cas (variables) i agrupar les dades quantitatives en percentatges. Així, és possible realitzar un estudi descriptiu més exhaustiu i en profunditat; avaluar varis indicadors acompanyats d'anàlisis estadístics, alhora que s'interpreten les dades qualitatives de forma contextualitzada, permet extreure conclusions que garanteixen la triangulació de dades, i per tant, la fiabilitat.

6.2. TÈCNiques DE RECOLLIDA DE DADES

A continuació, s'exposen i es justifiquen les tècniques que possibiliten la recollida de dades necessària per l'avaluació d'aquest projecte. Aquestes tècniques estan dividides en instruments (qüestionaris) i estratègies (observació participativa, entrevista) de recollida de informació. Els instruments són mitjans amb entitat pròpia per registrar informació i/o per mesurar variables de forma objectiva, assignant números o indicadors

a través de la classificació, és a dir, són més habituals en investigacions quantitatives, i tenen més validesa i fiabilitat. En canvi, les estratègies són processos interactius entre investigador-investigat per obtenir dades particulars i individuals, aprofundint en l'experiència, per poder-ho comprendre i explicar, són més usades en estudis qualitatius.

6.2.1. QÜESTIONARI

El qüestionari és un instrument que pot ser realitzat tant en format digital o en impressió, i s'empra per registrar informació que ens ofereixen les persones que participen a enquestes, entrevistes o altres processos, com per exemple, els experiments. Per poder realitzar correctament el disseny del qüestionari cal operativitzar les variables de la investigació, és a dir, fixar uns ítems concrets a avaluar. Les preguntes dels qüestionaris poden ser obertes i/o tancades i directes o indirectes.

Cal dir que, per realitzar l'avaluació d'aquesta intervenció social, s'ha optat per emprar qüestionaris impresos degut a certes limitacions ambientals, com l'esquerda digital que pateixen la majoria dels participants, i les preguntes són obertes pels beneficis a nivell de lliure expressió (d'emocions, sensacions, opinions...) que aporten aquestes preguntes. Tanmateix, van ser formulades amb simplicitat tenint en compte les dificultats de comprensió lectora i/o verbal que tenen alguns participants.

És adequat afegir, que els resultats recollits amb aquesta eina d'avaluació es basen en una mostra: les valoracions dels 9 usuaris (de 18 participants) que, de forma voluntària, van participar a l'avaluació del projecte responent un qüestionari de preguntes obertes. Es tracta d'una mostra no representativa tenint en compte que el conjunt de participants no són un reflex de la societat i no és suficient per garantir-ne la representativitat. A més el tipus de mostreig és probabilístic, tenint en compte que tots/es tenien l'oportunitat de respondre el qüestionari però ha participat de forma voluntària la meitat de la població (referent als participants a la intervenció).

6.2.2. OBSERVACIÓ PARTICIPATIVA

L'observació participativa o participant, és una estratègia de recollida d'informació molt habitual als estudis qualitatius en l'àmbit educatiu i social pels beneficis que aporta.

Es troba necessari primerament exposar la mostra que ha possibilitat els resultats obtinguts amb aquesta estratègia. Tenint en compte que és una eina que depèn exclusivament de l'actuació professional, i no pas de la participació dels usuaris a l'avaluació - a diferència de l'entrevista o el qüestionari que necessiten de la seva voluntarietat per avaluar -, la mostra analitzada amb l'observació participativa representa el conjunt de participants a les dues sessions del projecte, que conformen un total de 18 persones.

Segons Dewalt & Dewalt (2002), l'observació participant és el procés que facilita als investigadors l'aprenentatge sobre les activitats de les persones estudiades dins del seu entorn social natural, a través de l'observació i participant en les seves activitats. Bernard (1994), afegeix que aquesta eina suposa un procés que permet establir una relació amb la comunitat i els individus, per tant, és necessari generar vincles i relacions horitzontals, basades en la confiança i interactuar amb els participants des de la informalitat, que permetin que les persones es desenvolupin i actuïn amb naturalitat. La creació d'aquest ambient destensat facilitarà el desenvolupament d'una recollida de dades ajustada a la realitat.

Recolzant la idea de Bernart, cal ser un observador participatiu constantment i emfatitzar en la recollida de dades a través de converses espontànies i naturals, qüestionaris, entrevistes (informals, desestructurades...), llistes de control i d'altres mètodes que no exerceixin pressió als participants, per evitar que es sentin investigats i els possibles resultats esbiaixats pel condicionament de les eines emprades.

Recolzant la idea de Dewalt & Dewalt (1998), l'actitud que ha d'emprar l'observador participant s'ha de caracteritzar per ser oberta, lliure de prejudicis, mostrar interès en conèixer als participants, saber reconèixer els errors i aprendre'n, és a dir, ser una persona amb resiliència i amb qualitats d'escolta activa, així com també estar atent als aspectes sobtats del procés d'aprenentatge i reaccionar amb eficàcia.

6.2.3 ENTREVISTA SEMIESTRUCTURADA

L'entrevista és una eina d'avaluació que permet extreure una quantitat important d'informació, la qual a més a més està basada en l'experiència personal dels participants, és a dir, pretén realitzar una recollida de dades extensa, sincera, centrada en la subjectivitat de les persones i totalment vivencial.

En aquest cas s'empra l'entrevista semiestructurada, la qual es caracteritza per disposar d'una pauta general amb els temes que es pretenen tractar, organitzats prèviament segons convingui, però amb flexibilitat i capacitat d'adaptació. Aquesta eina d'avaluació permet conèixer les opinions, sensacions i coneixements reals de l'entrevistat més exhaustivament, ja que és possible aclarir confusions o aprofundir en les qüestions que interessen. A més, habitualment l'ordre de les preguntes varia, i també poden sorgir noves preguntes en funció de com es desenvolupa l'entrevista, ja que pretén ser molt similar a una conversa per crear un clima de confiança, de cooperació i empatia, pel qual és imprescindible enfocar l'avaluació des d'una perspectiva de naturalitat i informalitat, tenint en compte que la clau d'aquesta estratègia recau en la sinceritat i la reflexió personal dels participants, aspectes emfatitzats prèviament a iniciar l'entrevista amb el participant, per destensar l'ambient.

Per crear aquest clima agradable, cal que l'entrevistador vetlli per què l'entrevistat disposi de total llibertat d'expressió, sense cap tipus de pressió, que el permeti obrir-se i exposar amb confiança les seves opinions i sensacions. Per tant, és necessari que s'adopti una postura d'escolta activa, les preguntes siguin clares i directes, però que no esdevinguin amenaçadores o agressives, així que s'ha d'analitzar contínuament com transcorre la conversa i com es sent la persona entrevistada per anar-se adaptant.

Cal emfatitzar en un aspecte que es considera d'especial rellevància, la participació a una entrevista (mètode que aparentment només serveix per avaluar) també pot proporcionar beneficis personals als participants, ja que aporten un reconeixement molt important per les persones entrevistades, les quals es senten protagonistes i útils. Així doncs, aquesta actuació es pot valorar com una part important del desenvolupament personal i social que pretén facilitar aquesta intervenció als participants.

7. AVALUACIÓ DE LA INTERVENCIÓ

L'avaluació general de la intervenció es materialitza en la taula (annex G) que reflecteix el conjunt de resultats més rellevants de l'avaluació, obtinguts a través dels diferents instruments (qüestionaris, entrevista) i estratègies de recollida d'informació (observació participativa).

Aquesta taula està organitzada en cinc categories que plasmen els ítems d'avaluació, la temporalització de l'avaluació de cada ítem, les eines d'avaluació emprades, l'objectiu de cada eina d'avaluació i els resultats obtinguts. La valoració o resultats obtinguts, s'argumenten breument però emfatitzant en els aspectes més rellevants i, a més, s'hi afegeix una nota breu que descriu de forma sistemàtica el grau de la valoració de cada ítem concret, nivells que constitueixen la següent escala d'avaluació: insuficient, suficient, regular, positiva i molt positiva.

Tanmateix, també s'han realitzat gràfics i exposicions detallades de la interpretació de dades de cada una de les eines d'avaluació emprades, que s'exposa a continuació.

7.1. RECOLLIDA I ANÀLISI DE DADES

En aquest apartat es reflecteixen els resultats obtinguts, però també s'exposa la interpretació de les dades recollides. Com s'ha exposat a l'anterior punt, el recull d'informació està determinat per la metodologia qualitativa, tot i que també s'ha emprat la metodologia quantitativa en els aspectes que s'ha cregut convenient quantificar les variables, concretament, en el qüestionari.

7.2. QÜESTIONARIS

A continuació, s'exposa la interpretació detallada de les dades obtingudes amb els qüestionaris, la qual fa referència als gràfics de barres realitzats (annex H) on es reflecteixen els resultats obtinguts. Els resultats estan categoritzats en ítems per facilitar el procés de recollida de informació.

Gràfic n°1: El primer gràfic, referent a la primera pregunta del qüestionari, parla per si sol. Se'ls preguntava amb quina qualificació numèrica, en una escala de l'1 al 10, valoraven el conjunt del taller (les dues sessions). Com es pot observar, 6 participants a

l'avaluació van valorar el taller amb un 10, 1 participant amb un 9, un altre amb un 8 i un altre amb un 7. L'avaluació numèrica per part dels participants es considera molt positiva ja que les notes numèriques obtingudes oscil·len entre el notable-excel·lent, amb una quantitat important de persones que han puntuat el taller amb la nota màxima.

Gràfic n°2: En aquest gràfic es reflecteixen les respostes obtingudes en quatre respostes diferents, les quals fan referència a les següents dimensions: coneixements adquirits, aspectes a millorar, claredat en l'explicació i si consideren el taller interessant, dinàmic i recomanable. Tot i la quantitat de qüestions exposades, les respostes han sigut fàcilment categoritzables, tenint en compte la relació entre les preguntes i la simplicitat de les respostes obtingudes. Així doncs, cada pregunta s'ha mesurat amb una escala d'avaluació que indica els valors: molt, poc o cap, els quals regulen el nivell de satisfacció/insatisfacció. La primera, per exemple, fa referència a la quantitat de coneixements adquirits amb el taller: s'observa com 8 persones contesten que van aprendre moltes coses, però una d'elles expressa haver adquirit pocs coneixements. La següent pregunta mostra els aspectes que es podrien millorar del projecte segons els participants, els quals 7 d'ells contesten que no hi ha res a millorar, i 2 han manifestat la manca de continuïtat i d'oportunitats per participar a una actuació o assaig per conèixer el món casteller des de dins i de forma pràctica, ja que tan sols se'ls va oferir una vegada. Aquest és un aspecte que ja s'havia valorat com a negatiu però basant-se en la realitat no era possible allargar-ne la durada, per diverses dificultats logístiques i temporals. En les dues següents preguntes, totes les persones van respondre que l'explicació per part dels ponents havia estat molt clara i comprensible, i que consideren el taller dinàmic, interessant i que el recomanarien a altres persones (amistats o familiars segons expliciten alguns), ja que tots afirmen haver après molts coneixements i, quatre persones concretament, troben que seria molt interessant realitzar més projectes d'aquest estil per apropar els castells a les persones que ho desconeixen, ja que el món casteller els aportaria grans beneficis.

Gràfic n°3: Aquest gràfic exposa les respostes a preguntes encadenades, és a dir, primerament se'ls pregunta si s'havien plantejat formar part d'una colla castellera abans de participar al projecte, i en funció de la resposta (sí/no) se'ls pregunta les raons. Com es pot observar, 2 de les 3 persones que afirmen haver-se plantejat ser casteller/a, la seva principal motivació havia sigut l'ambient social de la colla; el tercer participant no respon; i de les 6 persones que no s'ho havien plantejat mai, una d'elles és perquè no li

agrada, 3 perquè els fa por i 2 per les seves limitacions físiques. Aquesta resposta reflecteix varies qüestions, per una banda, és probable que a algunes persones no els agradin els castells, per altra banda, els propis participants diuen que la seva intenció d'introduir-se a la colla era motivada per l'ambient social, i d'altra banda, es reflecteix un prejudici amb el qual vol trencar el projecte: la creença que cal estar en forma física per fer castells. Qualsevol constitució física és adequada, i en funció d'aquesta, s'ocuparà una posició o una altra en el castell, a més, per formar part d'una colla castelleria no és imprescindible participar en els castells pròpiament, ja que també hi ha altres tasques a desenvolupar.

Gràfic n°4: En aquest gràfic es reflecteixen els aspectes que més els ha interessat del taller. Com s'observa, a 4 persones el que més els ha agradat ha sigut el tipus d'explicació, la qual han considerat que va ser molt amena, i segons diuen, gràcies a l'enfocament pràctic que se li va donar va esdevenir molt dinàmica, aspecte molt positiu ja que justament era aquesta la intenció: desenvolupar un taller divertit, que fomentés l'interès i que aconseguís captar la seva atenció. A unes altres 4 persones, el que més els va agradar va ser el joc, és a dir, el concurs i el joc de "El Nan casteller" de la primera sessió, aspecte que està molt relacionat amb la forma d'enfocar el taller. Per a 3 persones el més interessant van ser els coneixements i els aprenentatges adquirits sobre el món casteller, ja que ho desconeixien completament, i com aquesta era la intenció final de la intervenció es consideren valoracions molt positives. Una sola persona manifesta que el que més li va agradar del taller va ser la colla castelleria, és a dir, el tipus d'ambient que va presenciar, les dinàmiques socials, els valors que es desenvolupen (confiança, superació, cooperació, esforç, etc.) i que va viure a l'assaig. Així doncs, basant la interpretació en les respostes obtingudes, es considera totalment adequat l'enfocament que caracteritza el projecte, ja que va assolir captar l'atenció de tots els participants.

Gràfic n° 5 i n° 6: Aquests dos gràfics s'exposen conjuntament ja que són dues preguntes estretament relacionades. La primera vol conèixer la intenció dels participants d'introduir-se a la colla castelleria, i la segona pretén investigar els motius que els fan decidir per la participació o la no participació a la colla. En la primera, 5 persones afirmen tenir la intenció d'integrar-se a la colla castelleria, de les quals a 1 d'aquestes l'hi interessa el món casteller en si mateix, a una altre li agrada l'ambient i l'espai de socialització que es genera a les colles, per tant, la seva motivació principal per assistir

seria conèixer gent, i unes altres 2 persones volen participar perquè creuen que els pot aportar qualitat de vida, aspecte estretament relacionat i conseqüència directa de la socialització que poden desenvolupar a l'espai casteller. En canvi, 3 persones diuen que no s'ho plantegen, una d'elles expressa que és degut a les limitacions físiques que té i l'altre per indisponibilitat, ja que treballa, juga a futbol, fa altres activitats, etc. En general, es consideren molt positives les respostes obtingudes ja que la majoria de persones enquestades tenen intenció de participar a la colla. Tanmateix, es considera negatiu que una de les que no vol assistir als Bordegassos exposi com a motiu les seves limitacions físiques, tenint en compte que gran part del contingut teòric del taller s'enfoca a visualitzar l'aspecte social que caracteritza la colla, el qual permet la participació i la utilitat de persones en d'altres àmbits que no siguin específicament la construcció de castells, com per exemple, la col·laboració en comissions de treball que abasten des de l'organització d'esdeveniments socials, a la comunicació i difusió de la informació de la colla, entre d'altres tasques que prescindeixen de les habilitats motrius.

Gràfic nº 7: Tots els participants als qüestionaris menys un d'ells, és a dir, 8 de 9 persones creuen que el fet casteller pot aportar qualitat de vida a qualsevol. Quan se'ls pregunta pel tipus d'habilitats que s'acostumen a desenvolupar participant en una colla casteller, 5 dels participants fan referència a les capacitats físiques (força, equilibri, elasticitat, resistència...), 4 persones creuen que es facilita el desenvolupament d'habilitats socials, degut a la comunicació i les relacions socials constants, 4 també incorporen el tipus de relacions que s'estableixen i els valors que es transmeten: solidaritat, cohesió, companyonia, respecte, coordinació, etc. I 2 persones més, fan referència a la important capacitat de la disciplina, explícitament essencial per la construcció de castells. La interpretació d'aquestes dades ofereix una valoració molt positiva, tenint en compte que van entendre la quantitat d'activitats que es realitzen amb una colla casteller, i per tant, la quantitat de diversitat d'habilitats que es poden adquirir; totes les esmentades són ben certes, i aquest és un aspecte a valorar tenint en compte que les preguntes eren obertes i els participants podien expressar el què els semblava. Tanmateix, s'observa que algunes persones segueixen donant-li excessiva importància a les habilitats motrius i, tenint en compte les limitacions físiques que tenen molts participants del Club Social, justament es pretenia desvalorar la necessitat de disposar de capacitats físiques perquè aquestes no els suposessin un impediment per participar a la colla casteller. No obstant això, és normal que tinguin en compte

l'aspecte físic tenint en compte que són les habilitats que possibiliten la construcció de castells.

Gràfic n° 8: Aquest gràfic exposa les respostes a una sola pregunta, clara, directa i concisa: creus que les colles castelleres poden esdevenir una bona eina d'inclusió social? La majoria dels participants, 7 persones, creuen que sí que podrien esdevenir una bona eina per la inclusió, cap persona creu que no ho pugui ser però 2 no saben què contestar. Els resultats obtinguts són positius ja que de 9 persones, 7 han entès la idea que pretenia transmetre el projecte i, només dues persones no valoren la capacitat d'inclusió social que caracteritzen les colles, però tampoc les neguen: mantenen una postura equidistant.

Gràfic n° 9: El gràfic representa dues preguntes en una, és a dir, se'ls pregunta quins aspectes positius i negatius creuen que pot aportar la participació a una colla a les persones amb trastorns mentals. Queda reflectit que no troben que existeixi cap aspecte negatiu, més aviat al contrari: hi ha diverses opinions sobre els beneficis que el fet casteller els podria generar. Per una banda, 6 persones valoren les relacions i les habilitats socials que els ajudaria a desenvolupar, 3 opinions creuen que els majors beneficis són la capacitat de coordinació, disciplina i concentració, i dos participants més troben molt positiu el desenvolupament físic que s'exerceix per assolir la construcció de castells. Així doncs, es corrobora la comprensió dels aspectes més destacats en el taller implementat, ja que tots els usuaris han interioritzat la quantitat d'habilitats, capacitats i beneficis que pot aportar la participació a una colla castellera, ja sigui en la construcció de castells o en d'altres tasques i/o activitats que es desenvolupen en els espais que genera una colla.

Gràfic n° 10: Quan se'ls pregunta sobre quins aspectes els interessen més del món casteller, també s'obté una bona varietat d'opinions, tanmateix, cal tenir en compte que algun participant ha exposat una resposta múltiple, és a dir, que fa referència a dues categories. El gràfic reflexa que a 2 persones el que més els interessa és l'ambient de confiança, respecte, recolzament, etc. que caracteritza les colles castelleres, 4 opinions valoren positivament l'espai d'oci, lleure i diversió que proporcionen, 4 persones també exposen que el més interessant són els castells, i hi ha 3 opinions que coincideixen en l'interès per la companyonia, la cooperació i la cohesió que es treballa, aspectes molt relacionats també amb la primera categoria exposada. Un cop més, la interpretació

d'aquesta informació justifica el bon enfocament del projecte, el qual ha possibilitat la comprensió dels aspectes que es consideraven més importants a entendre pels participants, és a dir, els referents a la gran quantitat de beneficis – basats en valors, principis i dinàmiques socials - que aporta la participació a una colla casteller.

Gràfic n° 11: Es considerava interessant conèixer què els havia motivat a participar al taller d'*Iniciació als castells*, tenint en compte que l'assistència era totalment voluntària. Entre varies opinions, 4 persones exposen que la seva motivació principal per participar al taller era l'interès per conèixer el fet casteller (2 d'ells manifesten que sempre els han agradat molt els castells i que han anat a veure alguna actuació), 2 persones van assistir al taller amb la intenció d'assolir uns coneixements per introduir-se amb confiança al món casteller, 3 persones van assistir per simple curiositat ja que no coneixien gairebé res d'aquesta tradició, i 1 persona diu haver participat perquè era un projecte dissenyat i dinamitzat per l'educadora en pràctiques, que era la ponent de la primera sessió. Es valoren molt positivament les opinions expressades, ja que existia el temor que hi haguessin més persones que participessin al taller degut a la persona que el va dissenyar i dinamitzar, i el que es pretenia era que participessin per un interès personal real, no per fer un favor a l'educadora en pràctiques, i les respostes obtingudes demostren que només una persona va assistir a les sessions per la persona que les proposava; totes les altres sentien un interès i/o curiositat real per conèixer el món casteller.

Gràfic n° 12: És molt important saber si els participants senten que els ha mancat algun suport o facilitat que no els ha ofert el projecte per poder-se introduir amb comoditat i confiança a la colla casteller. Es pretén analitzar completament la realitat de la intervenció i saber els aspectes que cal millorar de la implementació, ja que són les úniques garanties per assolir uns resultats d'èxit en un futur proper. Així doncs, 6 persones creuen que no els ha mancat res que se'ls podria haver proporcionat per iniciar-se al món casteller, a 1 participant li ha faltat agafar confiança, i un altre manifesta l'interès que tenia de participar a un assaig o actuació i que no va ser resolt. Com s'observa, les dues persones que exposen una mancança del projecte, tot i que les expressen diferent, fan referència a la continuïtat que no ha caracteritzat aquesta intervenció, tenint en compte que l'oportunitat d'assistir a un assaig en grup tan sols se'ls va oferir un dia, en la segona sessió, i la majoria d'ells no tenien disponibilitat per causes externes. Aquesta objecció és considerada extremadament positiva, tenint en compte que ja hi havia la consciència professional que aquesta era la carència més

negativa del projecte, però que sigui valorada pels participants demostra el gran interès que tenien de conèixer el món casteller amb profunditat, i des de la pràctica.

7.3. OBSERVACIÓ PARTICIPATIVA

Per desenvolupar la fase d'interpretació de dades obtingudes amb l'observació participativa, es desglossarà l'apartat en les tres fases que componen el projecte: introducció o presentació de la intervenció, primera sessió i segona sessió.

Es considera que la proposta d'aquesta intervenció va obtenir molt bona resposta, tant dels participants com dels professionals del Club Social, els quals es van mostrar receptius i il·lusionats per la participació al taller que se'ls va proposar. Algunes persones es van mostrar més interessades que d'altres, concretament cinc dels participants, qui just després d'exposar la proposta, van apropar-se a la impulsora del projecte per expressar dubtes, aspiracions i interessos personals, els quals van ser incrementats quan es va aprofundir breument en certs aspectes que havien qüestionat. A més, constantment durant el mes previ a la implementació pràctica, seguien mostrant interès mitjançant curiositats o petites experiències personals amb el fet casteller. Un dels participants estava immensament interessat en formar part de la colla castellera, i segurament s'hi hagués integrat amb gran facilitat i motivació, però just abans de la implementació del projecte va patir un període inestable del trastorn mental que el va impossibilitar participar a les sessions proposades.

L'avaluació de la primera sessió valorant els aspectes observats, esdevé molt positiva ja que tots els usuaris van participar amb ganes i motivació a cada dinàmica de la sessió. Es considera important fer especial èmfasi en la gran assistència que va haver tot i les diferents dificultats acumulades. Primerament, cal tenir en compte les condicions meteorològiques, ja que aquell dia va nevar fins i tot a la costa litoral - i cal tenir en compte que molts dels usuaris no surten de casa quan fa un dia ennuvolat i plovisqueja - però aquell dia tot i la neu, el fred i la tempesta, van assistir divuit persones al taller, conformant un èxit de participació impressionant.

Un altre imprevist negatiu va ser el retard amb el que va començar el taller, tenint en compte que primer tenia lloc l'assemblea ordinària de cada final de mes i, seguidament, s'iniciava el taller. L'assemblea habitualment dura trenta minuts o una hora, però casualment aquell dia va durar una hora i mitja, prorrogant així l'inici del taller. Aquest

va ser un fet que podia complicar l'assistència dels usuaris, ja que els costa mantenir-se en un mateix lloc asseguts durant tanta estona, i s'esperava que molts d'ells/es marxessin en acabar l'assemblea. Tanmateix, no va ser així i tan sols van marxar tres usuaris per qüestions personals justificades: els 18 participants restants van participar a la primera sessió amb molt d'interès, i tot i que estaven cansats, van mostrar ganes, participació i il·lusió en cada dinàmica proposada, assolint fins i tot un punt de competitivitat positiva en la primera dinàmica (el concurs). Al finalitzar el taller, els quatre assistents més interessats, van tornar a mostrar la seva aspiració de participar a la colla castellera mitjançant preguntes i mostres d'interès per conèixer més sobre el tema. És important afegir un petit detall, el dia de la primera sessió, una usuària del Club Social estava malalta i va trucar a la dinamitzadora del projecte expressant-li la seva tristesa per no poder assistir, ja que li feia molta il·lusió i en tenia moltes ganes. Aquest és un fet que aporta un valor molt positiu a la proposta d'intervenció, la qual ja havia despertat grans expectatives a diversos participants, prèviament a començar les sessions.

Una altre dificultat imprevista que va sorgir, va ser la indisponibilitat d'internet de la sala degut a les condicions meteorològiques, la qual va obligar a emprar un suport digital alternatiu, creat justament amb la previsió que possiblement no funcionaria internet. Aquest suport era més simple i no disposava de les animacions que amenitzaven la projecció de diapositives i els vídeos que es pretenien mostrar amb el Power Point, aspecte que hagués sigut molt positiu sobretot per la visualització de vídeos de castells que es tenien preparats i que dotaven de realitat la primera sessió.

A la segona sessió, tot i que hi havia diverses persones, vuit concretament, que ja havien expressat el seu interès a quedar-se a l'assaig, va haver un contratemps que va dificultar aquesta participació pràctica, ja que l'horari de la sessió coincidia amb una reunió d'una associació de voluntaris, on havia d'assistir tot l'equip professional i gran part dels usuaris del Club, així doncs només es van poder quedar a l'assaig dues persones. No obstant això - segons el coordinador del Club, l'equip professional i la valoració de la dissenyadora del projecte - la segona sessió també obté una valoració molt positiva tenint en compte els aspectes observats, ja que el nombre d'assistents a la xerrada va ser adequat i el fet que dues persones participessin a l'assaig es considera un resultat d'èxit absolut del projecte, tenint en compte els diferents aspectes que ho dificultaven i que feien preveure una nul·la assistència, com per exemple, l'horari nocturn no és gaire adequat per els participants, la coincidència d'horari amb la important reunió, així com

altres aspectes referents a l'àmbit emocional: la desmotivació, desgana o ensoportament que sovint els envaeix, sobretot davant experiències desconegudes per a ells/es.

El que es va poder observar en el conjunt de la intervenció va ser un gran interès pels participants, així com algunes objeccions recollides també amb altres eines d'avaluació, desenvolupant d'aquesta manera una bona triangulació de la informació, com per exemple, la manca de continuïtat del projecte, la importància que tenia haver-los exposat vídeos de castells i que no va ser possible, i també la gran satisfacció de tots els participants en relació amb l'enfocament que caracteritza el projecte com a dinàmic, interessant i amè.

7.4. ENTREVISTA SEMIESTRUCTURADA

La mostra analitzada amb aquesta eina és molt reduïda, tenint en compte que és dirigida exclusivament a les persones que van assistir a l'assaig de castells, per tal d'avaluar què els va aportar aquesta participació, el seu nivell d'interès pel fet casteller i les seves aspiracions o expectatives envers aquest món. Així doncs, es tracta d'una entrevista semiestructurada implementada a només una persona, ja que a l'assaig van participar tan sols dos usuaris i un dels dos no tenia disponibilitat.

L'entrevista que es va realitzar a l'usuari, va permetre recollir dades importants que han servit per dotar de credibilitat i realitat el projecte exposat. Amb aquesta eina d'avaluació es pretenien abordar uns ítems concrets, els quals es distribueixen en les diferents preguntes que conformen l'entrevista (satisfacció, interès, coneixements adquirits, comprensió de la teoria, intenció de fer castells i eliminar temors o barreres socials).

Per una banda, s'observa com la satisfacció de l'usuari envers el projecte ha sigut gairebé excel·lent, tenint en compte que quan se li pregunta per la valoració personal que en fa del taller, manifesta que totes dues sessions van estar molt bé, tot i que comenta que hagués sigut interessant veure algun vídeo de castells, tanmateix reflexiona i afirma que és complicat millorar el taller ja que va ser molt interessant i que va aconseguir transmetre perfectament allò que s'havia proposat, com diu el participant: *el ambiente que se palpaba se notaba que es tranquilo, de bienestar, compañerismo... Incluso, cuando dicen que la pinya está en la base del Castillo, yo diría que la pinya es todo el conjunto de la colla: todos tienen su función.* La resposta no varia gaire quan es

pregunta quin aspecte li ha agradat més de tot el taller, i assegura que li van agradar les dues sessions, perquè van ser diferents, tot i que l'experiència pràctica i la vivència de l'assaig es considera el més interessant per l'assoliment dels objectius proposats, com afirma: *quizás me di más cuenta de lo que eran els castells en la segunda parte, de lo que era la colla, que en la primera parte, porque pude vivirlo y verlo en el ensayo.* Aquesta resposta també engloba l'ítem referent als coneixements adquirits, tenint en compte que algunes preguntes s'emmarquen en diferents ítems i segons la resposta s'aborda un o altre. Per conèixer més a fons la satisfacció que sent envers el projecte i el procés socioeducatiu viscut, és interessant conèixer com es va sentir en les dues sessions, incloent-hi l'assaig i és l'espai sobre el qual respon l'entrevistat, afirma haver-se sentit molt a gust, molt tranquil, fins i tot quan se li pregunta si es va sentir incòmode a l'assaig en algun moment, exposa que: *No me sentí para nada incómodo, más bien todo lo contrario, ¡Me encontraba bien! Veía el ensayo y decía: “Madre mía para hacer eso” o “¡Vaya con la fuerza que tiene ese!” Se ve la constancia y el esfuerzo de cada uno, sobre todo. Me dio muy buenas sensaciones, la verdad. Yo antes era muy vergonzoso, però ahora ya no, ya no.*

Aquesta qüestió també fa referència als ítems de “intenció de fer castells” i al de “eliminar barreres socials i temors”, tenint en compte que la pregunta vetlla per conèixer els sentiments i sensacions que va tenir durant les sessions, sobretot com es va sentir a la participació a l'assaig, però també en els pensaments que té actualment per saber si té intenció de participar a la colla castellera. Aquests aspectes estan estretament relacionats amb les sensacions percebudes, així com és evident que l'ítem de “intenció de participació a la colla” està condicionat pel de “eliminar temors i barreres socials”, tenint en compte que amb prejudicis i inseguretats difícilment s'apuntarien a fer castells.

A continuació, s'exposaran les respostes obtingudes mitjançant preguntes que aborden l'ítem de “intenció de participació a la colla”, el qual com s'observarà a continuació, està estretament relacionat amb el de “coneixements adquirits”, “comprensió de la teoria” i, com ja s'ha exposat, amb “eliminar barreres socials i temors”. La primera pregunta amb la qual es pretén abordar aquest ítem, fa referència a si creu que la seva participació a la colla castellera podria facilitar-li inclusió social. En relació a la integració, l'usuari explica els aspectes que valora com a més positius de les colles castelleres, els quals va percebre en la participació a l'assaig de Bordegassos. Exposar que el més important són: *Los valores de amistad, de compañerismo, de implicación, el*

hecho de implicarse en alguna cosa, por tanto, también el principio de la disciplina. Eso es lo que vi yo en la segunda parte del taller, en el ambiente que se vivía en el assaig.

Seguidament se li pregunta si alguna vegada s'havia plantejat fer castells i si el taller li va generar interès i motivació per plantejar-s'ho, és a dir, si s'hauria plantejat introduir-se al món casteller sense la participació al taller. La persona entrevistada explica que mai havia tingut la intenció de fer castells, li agradava veure'ls però no sabia com funcionaven i tampoc s'hi havia interessat. Segons exposa: *Había visto castells, pero más pequeños, no como los que hacen los Bordegassos o los de Vilafranca, que son más importantes.* I afirma amb seguretat que: *Participar en este taller me motivó mucho a plantearme ir a la colla, sobre todo por el ambiente de compañerismo que me transmitió cuando fui al assaig. Si no hubiera participado en el taller, ni siquiera me lo hubiera planteado.*

A continuació, se li planteja que imagini, i expliqui, com es sentiria a la colla, és a dir, quines expectatives té i què creu que li aportaria a la seva vida el fet de ser membre dels Bordegassos, qüestió a la que ell respon amb una reflexió molt necessària: *Me sentiría útil, que yo creo que es muy importante sentirse útil. Como en los castells todo el mundo es útil, es por eso que son una pinya, porque la pinya es... Son todos.* S'observa l'important valor que l'entrevistat presta a l'ambient i a les dinàmiques socials que es generen, l'espai de confort, cohesió i solidaritat que caracteritza a les colles castelleres.

Posteriorment, se li fa la pregunta clau: "Vindràs a fer castells? Quan? Què és el que t'interessa més de participar en una colla castellera?", l'entrevistat respon amb fermesa i explica que ara no ho pot assegurar completament, però assegura que ha pensat més d'una vegada en introduir-se a la colla, literalment expressa: *No lo puedo asegurar al 100% pero sí que lo he pensado más de una vez, y sí que me gustaría... Pero a mi nivel, y a mi edad, y... Me refiero a que cada uno tiene su función, pero también sus límites. Pero sí, sí que lo he pensado varias veces, y es muy posible que me pase algún día, ¡Y nos veamos por ahí!* A continuació, fa una petita pausa de reflexió i afegeix amb il·lusió: *Me gustaría venir por el ambiente que vi y por ser útil, por el ambiente de compañerismo sobre todo, se ve un ambiente sano, muy sano la verdad.*

Seguint amb l'ítem de "tenir intenció d'introduir-se a la colla castellera", junt amb el de "eliminar barreres socials i temors", es considera necessari saber si la persona

entrevistada necessitaria algun acompanyament per assistir a algun assaig, ja sigui d'algun professional com d'un company/a o una amigat, ell amb timidesa però seguretat explica que la primera vegada que hi participi prefereix anar amb alguna persona coneguda, tanmateix, afegeix: *Aunque ya se ve que coges confianza rápido, en el ensayo que fuimos ya se nos vinieron a presentar algunas personas, y nos vinieron a hablar. Además, como también estás en contacto físico con la gente para hacer la pinya, supongo que ayuda a coger confianza entre todos...* L'entrevistat és conscient de les facilitats socials que ofereix la colla per sentir-se còmode i integrat, i a més també valora positivament el contacte físic constant per desenvolupar la confiança, aspectes que també s'engloben a l'ítem de "coneixements adquirits". A continuació, insisteix en què s'ha plantejat participar a la colla: *Yo me lo he planteado de ir un día, cuando acabe mis cosas, ir un día y presentarme, pero claro si me presento y hay alguien conocido, mejor.* S'observa la intenció d'anar a fer castells amb els Bordegassos, però justifica que "quan acabi les seves coses", amb això es refereix a la situació i el procés personal que està experimentant, tenint en compte que s'acaba de independitzar, ja que ha aconseguit un pis assequible i de qualitat, actualment a més, ha deixat el Club Social perquè és un recurs que ja no necessita per omplir el temps d'oci, ja que participa a diversos voluntariats, etc. És a dir, es troba en un punt àlgid del seu desenvolupament personal, emocional i social, pel qual necessita temps per poder-ho gestionar correctament.

Tenint en compte que l'entrevistadora forma part de la colla castellera, i que l'entrevistat no li diu explícitament que ella el podria acompanyar el primer dia que assisteixi a un assaig, l'entrevistadora troba adequat oferir-li ella mateixa l'acompanyament - el qual ja es tenia la clara intenció de realitzar quan fos necessari - assegurant-li que li presentarà a tothom, i que quan ell ho desitgi li ho comuniqui per quedar per assistir-hi plegats, al que ell contesta afirmativament amb motivació.

La resposta que segueix a continuació, va ser eliminada durant l'entrevista ja que havia sigut resposta mitjançant altres preguntes i el transcurs de la conversa. Així doncs, directament es planteja l'última pregunta de l'entrevista, la qual pretén conèixer si a la persona entrevistada li interessa el fet casteller, i en cas afirmatiu, quin és l'aspecte que més li agrada. Aquesta qüestió engloba tots els ítems fixats prèviament a l'avaluació, els quals fan referència a "coneixements adquirits", "comprensió de la teoria", "interès", "satisfacció del taller", "intenció de participar a la colla castellera" i "eliminar barreres

socials i temors”. La persona entrevistada reitera en el fet que sempre li han agradat els castells, justament perquè és conscient de la dificultat d’assolir aquestes construccions humanes i per això li atorga molt de mèrit. Seguidament, es troba necessari plasmar de forma literal el que va expressar, una reflexió personal de l’experiència de l’entrevistat que es considera essencial d’emfatitzar, ja que justifica en una sola frase la realització del present projecte: (...) *siempre me ha llamado la atención y me ha gustado, y me gusta verlos, pero plantearme participar lo veía lejos, no lo veía posible... Quizás porque en ese momento, si no tienes una conexión con el mundo de los castells, ¡Pues no sabes ni dónde ir, la verdad! Por eso yo creo que hacer talleres de colles de castellers y todo eso sería muy interesante para la gente que lo ve lejos, e inalcanzable como lo veía yo.*

Seguint amb el tema, se li va proposar una pregunta espontània: *Dius que t’agrada veure els castells, però què és el que més t’agrada?* Ell respon que el més impactant és l’esforç que s’observa quan es construeix el castell, així com també la sincronització per carregar-lo y descarregar-lo. Aquests conceptes “carregar” i “descarregar” el castell, demostren el nivell de coneixements adquirits amb el taller desenvolupat. A continuació, afegeix que també troba molt emocionant el fet de no saber si caurà o no el castell, ja que a vegades es mou molt però no cau i es descarrega, però ressalta que el més important és que ningú prengui mal.

Per finalitzar l’entrevista sense que quedi cap opinió o pensament per expressar, se li va preguntar a la persona entrevistada si volia afegir alguna cosa que no se li hagués demanat i té desig d’expressar, la seva resposta va ser afirmativa i va exposar una idea que torna a justificar la importància de la implementació d’aquest projecte: *Yo este taller lo recomendaría como un taller de terapia. Conocer el mundo de los castells, y las colles castelleres, pienso que iría bien a todo el mundo. Y hablo en general, no solo a las personas que tenemos problemas. Creo que iría muy bien por los valores que aporta a las personas, que son: compromiso, amistad, compañerismo, disciplina, ¡Y seguro que hay más! Pero ahora no se me ocurren... Son valores que se ven desde fuera, la tarde que estuve en el assaig dels Bordegassos, ¡Lo palpé enseguida, vamos! El ambiente, o sea... Lo vi clarísimo, y eso fue lo que me hizo sentir tan a gusto. ¡Incluso me quedé hasta tarde, y el J.M. también!*

Al finalitzar l'entrevista, es va prendre consciència de la importància que la participació a aquesta eina d'avaluació havia tingut per l'entrevistat. Sense haver-ho plantejat, aquesta entrevista semiestructurada que pretenia ser molt similar a una conversa, però amb uns temes concrets a preguntar, finalment també va esdevenir part del procés socioeducatiu per a aquest usuari, tenint en compte el que va expressar amb alleugeriment a l'acabar l'entrevista: (...) *es que a veces tengo mala memoria y se me olvidan las cosas o no me acuerdo de la palabra que quiero decir... Y, bueno... Es la primera entrevista que me hacen en toda la vida... ¡Espero que sea de utilidad!* En el transcurs de l'entrevista no semblava gens nerviós, ja que parlava amb seguretat i contundència, breu però interessant, però pel que va expressar al finalitzar sí que ho havia estat, però bàsicament perquè volia fer-ho bé, i el fet de ser la primera vegada que participava en una entrevista, li generava una certa pressió. Tanmateix, va acabar l'entrevista molt content i satisfet, i ho va estar més encara amb l'agraïment i la positiva valoració que se li va donar envers la informació proporcionada.

8. CONSIDERACIONS ÈTIQUES

La dimensió ètica ha sigut considerada en cada fase, cada aspecte i cada detall que conforma aquest treball: des de la planificació de la intervenció, a la implementació i al procés d'avaluació, tenint en compte que la investigació amb persones sempre ha d'estar determinada per la fonamental base moral i ètica, respectant la llibertat i els desitjos de les persones, així com la seva intimitat i confidencialitat.

Les consideracions ètiques engloben diversos aspectes, com per exemple, evitar generar un malestar o un mal a les persones, oferir amb sinceritat tota la informació necessària pels participants, sol·licitar el consentiment de tots els participants a l'avaluació, preguntar si podem enregistrar la seva veu o imatge, preservar incondicionalment la confidencialitat i la privacitat de les persones - així com informar-les d'aquest dret -, no plagiar ni copiar estudis o idees d'altres persones i no desviar els resultats en funció dels interessos professionals, per desenvolupar una avaluació correcta és essencial plasmar exactament el que reflecteix la realitat. Tots aquests aspectes s'han tingut en compte i s'han respectat per complet.

A més, per desenvolupar un estudi caracteritzat per les qualitats ètiques en tots els aspectes, és important la capacitat professional de preveure els conflictes o dilemes ètics que poden sorgir durant l'estudi, per tal de reorientar la pràctica o solucionar aquestes problemàtiques morals amb alternatives. La investigació en educació no és merament un acte tècnic, és sobretot, un acte de responsabilitat, per tant cal entendre la ètica de la

investigació com un subconjunt que forma part de la moral general, tot i que sigui aplicada a problemàtiques limitades als temes que ocupen. L'ètica professional, fa referència a les bones praxis emprades i a les conductes i actuacions professionals adequades, respectant la individualitat del subjecte. Existeixen quatre problemes ètics primordials:

- Ocultar als participants la naturalesa de la investigació o fer-los partícips sense el seu consentiment
- Exposar els participants a activitats perjudicials pel seu benestar personal
- No respectar la intimitat dels participants realitzant actuacions invasores
- Privar als participants dels beneficis que aporta la investigació

Com es pot observar aquests exemples de males praxis en relació amb l'ètica professional representen casos de violació dels drets de les persones, els quals es basen en la igualtat, la justícia, el respecte i l'optimització de beneficis, valors que constitueixen la base essencial de la investigació ètica amb éssers humans.

Cal dir que aquesta intervenció ha respectat en tot moment la llibertat dels destinataris, tant a l'hora de participar al projecte com a l'avaluació final es comptava amb la voluntarietat de les persones a fer-ho. A més, s'ha tingut sempre present les seves decisions personals i no se'ls ha pressionat a participar a la colla en cap moment, si no que s'ha emprat la via del coneixement i l'apropament a la colla per tal de incentivar-los a integrar-se als Bordegassos. Evidentment, tots els continguts teòrics transmesos són veritaders i se'ls va informar de tot el necessari en qualsevol fase del projecte, és a dir, la intervenció ha sigut caracteritzada per una gran transparència amb els participants.

És essencial basar les intervencions i les investigacions en l'ètica quan es treballa amb persones, tenint en compte que es vetlla per una millora en la seva situació i seria totalment contradictori emprar pràctiques que puguin proporcionar-los un malestar o que no respectin la seva llibertat individual en qualsevol aspecte.

9. CONCLUSIONS

Tenint en compte que el Treball de Final de Grau està dividit en dues parts: el disseny del projecte implementat i l'avaluació corresponent a aquesta intervenció, les conclusions es basen en les hipòtesis i objectius plantejats amb la planificació del projecte, però també en els objectius referents a l'avaluació del projecte.

Primerament, cal emfatitzar que quan es realitza una intervenció social és perquè es creu en la seva idoneïtat per assolir els objectius proposats, i en aquest cas, es sosté que el present projecte pot esdevenir una via per apropar-los al món casteller, el qual es basa en la hipòtesi referent als beneficis personals que aporta participar en una colla castellera i, per tant, l'adequació d'emprar aquests espais com a eina d'inclusió social.

Tanmateix, la perspectiva que orienta aquesta intervenció es caracteritza per situar les persones al centre, ja que són les qui poden haver presenciats errors o beneficis, o potser simplement no recolzen la hipòtesi de la intervenció, ja que no creuen que una colla castellera els pugui proporcionar beneficis personals i/o socials.

Així doncs, es considera que els objectius plantejats amb la intervenció han sigut assolits parcialment, tenint en compte que l'objectiu general depèn del grau d'assoliment dels objectius específics. És a dir, per una banda, els objectius referents a l'actuació professional i la idoneïtat del projecte han sigut abastats, tenint en compte que

- segons indiquen els resultats obtinguts amb les eines d'avaluació - s'ha aconseguit promoure i incentivar la participació d'alguns usuaris del Club Social a la colla castellera, i per altra banda, s'ha ofert una intervenció i un acompanyament professional al llarg de tot el procés completament adaptat a les necessitats i característiques dels participants, aspecte que també queda reflectit a la informació recollida.

Tanmateix l'objectiu general del projecte - el qual té la intenció d'assolir la inclusió social dels usuaris del Club Social del Garraf a partir de la participació als Bordegassos - és conseqüència directa de l'assoliment dels objectius específics esmentats. Aquesta fita es troba en procés d'assoliment a la realitat, però no és possible plasmar-ho al present treball tenint en compte les limitacions temporals. Cal afegir que l'objectiu específic que fa referència a la millora del benestar social, personal i emocional de persones amb trastorns mentals a través de la participació a una colla castellera, suposa la repercussió que tindria l'assoliment de l'objectiu general.

Aquests són els objectius referents al disseny de la intervenció, a continuació s'exposen els resultats dels objectius que es pretenen abordar amb el Treball Final de Grau. Tenint en compte que es tracta de l'avaluació del projecte *Iniciació al món casteller*, l'objectiu general és desenvolupar una avaluació adequada de la intervenció que permeti reconèixer i analitzar els errors, les dificultats, però també els encerts i els resultats d'èxit. És a dir, la intenció és avaluar amb profunditat l'impacte real que ha tingut el projecte en els/les participants però, sobretot, es pretén conèixer com ha sigut la seva vivència, quin nivell de coneixements han adquirit, quins aspectes es podrien millorar, etc. Aquesta avaluació pretén centrar-se en l'experiència dels participants, els protagonistes reals de la intervenció, i analitzar el procés que han viscut en primera persona, així com saber si els coneixements adquirits, les sensacions percebudes i l'acompanyament professional ofert, els ha fet plantejar-se participar en una colla castellera amb la intenció de socialitzar-se i adquirir més qualitat de vida.

Els objectius específics d'aquest treball, fan referència als següents aspectes: fomentar i donar a conèixer els beneficis personals que aporten les colles, oferir un projecte que faciliti la participació dels usuaris del Club Social als Bordegassos, promoure la iniciativa i la motivació d'aquestes persones, així com també es pretén crear xarxes de col·laboració entre els Bordegassos i el Club Social. Valorant els resultats obtinguts a la

recollida de dades, és ben visible l'assoliment de l'objectiu general i també de tots els objectius específics que es plantegen en aquest treball.

Com a conclusió final, es creu adient emfatitzar en els aspectes que no han pogut ser abastats en la seva totalitat, ja que són els errors que cal solucionar per oferir una intervenció totalment adequada i garantir així l'assoliment complet de tots els objectius proposats. Segons la visió professional, el principal problema que ha tingut aquest projecte té relació amb la seva temporalització, ja que degut a la curta durada que l'ha caracteritzat no ha permès la continuïtat necessària per l'assoliment total d'uns resultats d'èxit. És un aspecte que també ha sigut assenyalat per dos participants, els quals han trobat a faltar més sessions pràctiques, és a dir, més oportunitats de participació amb acompanyament professional a assajos o actuacions castelleres, les quals haguessin incentivat en gran part la introducció de persones del Club Social a la colla castellera.

En relació amb la durada pràctica del projecte, també cal afegir que les limitacions temporals han impossibilitat reflectir en el present treball alguns processos positius reals desenvolupats posteriorment a la redacció de l'estudi. És essencial emfatitzar la importància de la continuïtat del impacte que ha generat el projecte a la realitat actual, sobretot, tenint en compte la recent participació de la persona entrevistada a una diada castellera dels Bordegassos que ha tingut repercussions positives en el desenvolupament personal d'aquest usuari. Després d'aquesta experiència castellera, el participant assegura assistir a tots els assajos i actuacions quan acabi establir-se la seva situació personal, caracteritzada per canvis i grans progressos (independitzar-se, participar a diversos voluntariats, relacionar-se amb persones externes al Club Social, i fins i tot, desvincular-se del Club perquè ja no sent la necessitat d'usar aquest recurs).

En el transcurs del desenvolupament de la implementació, també van sorgir problemàtiques que van complicar el procés, com per exemple, les condicions meteorològiques del dia de la primera sessió, a la qual va haver un bon nombre de participants però potser hagués sigut més ampli si no hagués nevat i plogut, la impossibilitat – també en la primera sessió – d'emprar el suport tecnològic realitzat inicialment per proposar el concurs casteller (molt més dinàmic i divertit que l'usat finalment com a alternativa), el qual disposava de vídeos de la construcció de castells, aspecte que es considerava molt important per tal de poder-los endinsar més en el món casteller i enfocar la teoria exposada des d'un punt de vista més pràctic i basat en la

realitat: observant com es construeixen els castells, les diferents tipologies de castells i la consegüent dificultat de cada un, la diversitat d'alçades que hi ha entre els diferents castells (en funció de la colla), el so de les gralles i els timbals a concordança amb la rapidesa amb què es descarrega el castell, etc. L'usuari entrevistat i un altre, també van comentar que hagués sigut molt interessant veure alguns vídeos de diferents castells.

Un altre inconvenient a assenyalar, és la coincidència de la reunió a la qual havien d'assistir la majoria de participants al projecte amb la segona part de la segona sessió, és a dir, amb la participació a l'assaig dels Bordegassos amb acompanyament professional. Hauria sigut molt positiu que tinguessin disponibilitat, ja que hi havia diversos participants que tenien intenció i ganes d'assistir a l'assaig, però per causes externes va ser impossible.

Referent a l'avaluació del projecte, també han existit dificultats però sobretot errors provocats per l'actuació professional. És a dir, en aquest cas no han sigut causes externes les que han complicat aquest procés, sinó que depenen de l'enfocament que se li ha donat. Es considera que l'avaluació ha estat desenvolupada des d'una metodologia molt adequada, ja que el mètode mixt o qualitatiu és el més adient per investigar sobre aspectes socials, tenint en compte que valora la subjectivitat de les persones en la seva individualitat i no pretén formular generalitzacions, ni relacions de causa-efecte sinó actuacions i avaluacions adaptades a la realitat de les persones. Però l'error ha sigut emprar els qüestionaris amb preguntes obertes com a eina de recollida d'informació. Primerament, es va creure adient formular les preguntes obertes ja que la intenció era que els participants expressessin els seus sentiments i opinions amb total llibertat, exposant les seves vivències des de la subjectivitat –aspecte complicat de recollir amb preguntes tancades–, però tenint en compte el perfil dels participants s'hauria d'haver previst que les respostes que s'obtidrien no serien especialment exhaustives. Aquest error d'enfocament es va detectar al llegir les respostes dels participants, les quals han aportat molta informació vàlida i interessant, però alhora les preguntes obertes han propiciat que certes persones no responguin alguna qüestió, o que no contestin exactament allò que se'ls pregunta, ja que algunes tenen dificultats de comprensió i d'expressió (escrita i/o oral).

Tanmateix, la implementació d'aquest instrument amb preguntes obertes no es considera del tot negativa, tenint en compte que en algunes preguntes i amb alguns

usuaris, aquest enfocament de llibertat d'expressió ha propiciat respostes molt reflexives i interessants que han dotat de subjectivitat i realitat a l'avaluació de la intervenció, les quals no haguessin sigut possibles amb la formulació de preguntes tancades. A més, es temia que amb preguntes tancades les qüestions fossin contestades a l'atzar, ja que es necessitava la sinceritat de les persones envers el projecte al qual havien participat, i aquest és un aspecte força habitual en aquests tipus de qüestionaris.

Tanmateix, és evident que si s'hagués disposat dels recursos, la logística i la temporalització necessària (adaptada al ritme del procés vivencial real), el més adequat hagués estat recollir la informació a partir de grups focals, entrevistes semiestructurades amb tots els participants, etc. Englobant totes les opinions i sensacions exhaustivament, per tal d'analitzar amb profunditat i des de l'experiència individual de totes les persones la intervenció implementada i els resultats obtinguts.

10. LÍNIES DE FUTUR

Tenint en compte que el present TFG representa un procés inacabat a la realitat ja que l'impacte real del projecte està en procés - encara que no sigui possible plasmar-ho a l'estudi - és evident l'existència de varies línies de futur.

Com s'exposa a l'inici del present treball, la intenció principal era desenvolupar una investigació basada en el procés sociopersonal i emocional d'una persona en risc d'exclusió social des de l'inici de la seva participació als Bordegassos de Vilanova, per tal d'analitzar-ne el desenvolupament i corroborar la hipòtesi que les colles castelleres poden esdevenir una eina d'inclusió social, o bé, per desmentir aquesta idea preconcebuda. Tanmateix, no va ser possible però es va creure molt convenient i essencial realitzar aquest projecte previ per tal de promoure el seu interès i participació a una colla castellera.

S'ha de dir que, degut a les limitacions temporals i logístiques, l'avaluació d'aquest projecte no ha pogut abastar tot el procés real el qual, com ja s'ha comentat, segueix tenint continuïtat a la realitat degut a l'únic participant que actualment es mostra amb gran interès d'introduir-se als Bordegassos. Aquesta afirmació es justifica amb les eines

d'avaluació emprades, però també amb l'assistència d'aquesta persona a l'actuació dels Bordegassos del dia 17 de juny del 2018. Degut a la restricció temporal, no ha sigut possible realitzar una avaluació d'aquest últim progrés, però és essencial remarcar la seva importància ja que és molt possible que esdevingui el primer pas per introduir-se a la colla castellera: només calia observar la il·lusió, l'emoció i l'interès amb què va viure l'actuació de castells, ja que mai els havia vist tant a prop i aquesta era la primera vegada que es posava a la pinya, experimentant l'essencial sensació d'utilitat que ell mateix va remarcar a l'entrevista realitzada abans de participar a la diada castellera.

Així doncs, aquest projecte pretén ser una prova pilot capaç d'aconseguir que - amb una introducció i un acompanyament adequat - persones en risc d'exclusió social s'iniciïn en el món casteller, el qual els aportarà molts beneficis personals. Tanmateix, aquest projecte té la intenció de ser l'inici d'una gran investigació - la que s'havia plantejat a l'inici i que no ha sigut possible de realitzar -, és a dir, pretén ser el preludi necessari que promogui la participació a la colla de persones amb situacions problemàtiques, per tal de poder analitzar el seu desenvolupament des de la introducció a la colla castellera fins passat un període de temps. El futur anàlisi del procés d'una o varies persones en aquest espai s'emmarca sota la hipòtesi varies vegades esmentada, per tant, es realitza la intervenció des de la convicció que la introducció al món casteller proporcionaria un desenvolupament molt positiu per la seva qualitat de vida. La intenció final d'aquesta investigació seria demostrar els beneficis de les colles castelleres en l'àmbit social i educatiu, per tal de garantir la seva eficàcia i promoure la realització de projectes enfocats a desenvolupar la inclusió social de les persones vulnerables a través de la participació al fet casteller, i amb la intenció de millorar la seva qualitat de vida.

Seguidament s'exposa una altra línia de futur molt prometedora, la qual fa referència a una segona col·laboració dels Bordegassos de Vilanova amb el Club Social del Garraf, però aquesta vegada amb implicació de tota la colla, no només dels caps directius. La proposta tracta de realitzar una petita actuació als esdeveniments que s'organitzen a Vilanova el dia mundial de la Salut Mental, el 10 d'octubre concretament, els quals són promoguts i coordinats pel Club Social i d'altres associacions col·laboradores. Actualment, ja estan en funcionament unes vies de comunicació i organització entre la colla castellera i el Club Social, les quals són desenvolupades per una servidora amb l'ajuda d'una companya, fent la funció de nexes entre les dues entitats. L'actuació dels Bordegassos a l'esdeveniment ja està assegurada, tenint en compte que el president i el

cap de colla han donat la seva aprovació, actualment s'està organitzant la proposta d'un taller pràctic de castells - en aquest mateix esdeveniment - que promogui la inclusió de persones amb trastorns de salut mental, o sense, a la colla castellera. Tanmateix, primerament cal analitzar si els participants del Club Social i/o els residents a la Llar Pàdua (llar residencial adjunta al local del Club) estarien disponibles i interessats en participar-hi, tot i que tenint en compte els resultats del present projecte sembla força evident que hi ha diversos interessats en el fet casteller.

Aquest Treball de Fi de Grau, és només l'inici d'un llarg camí ple de propostes de futur.

11. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Álvarez-Gayou, J. (2005). *Cómo hacer investigación cualitativa. Fundamentos y metodología*. México: Paidós.

Ander-Egg, E. (1991). *El taller una alternativa de renovación pedagógica*, Buenos Aires, Argentina, Magisterio del Río de la Plata.

Arbaca, F. (2012). Nuevas visiones para tiempos nuevos: Hacia aprendizajes holistas como derecho de la humanidad. *Revista Latinoamericana de Derechos Humanos*, 23(2). Recuperat de:

<http://www.revistas.una.ac.cr/index.php/derechoshumanos/article/download/5516/5341>

Arbaca, F. (2016). La metodología participativa para la intervención social: Reflexiones desde la práctica. *Revista Ensayos Pedagógicos*, 11(1). Recuperat de:

<http://www.revistas.una.ac.cr/index.php/ensayospedagogicos/article/view/8470/9650>

Aretio, A. (2009). Una mirada social al estigma de la enfermedad mental. *Cuadernos de trabajo social*, 23. Recuperat de:

<https://revistas.ucm.es/index.php/CUTS/article/viewFile/CUTS1010110289A/7486>

Asamblea Mundial de la Salud. (2013). Plan de acción integral sobre Salud Mental 2013-2020. Recuperat de:

http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/151028/A66_R8-sp.pdf?sequence=1

Assman, H. (2002). *Placer y ternura en la educación: Hacia una sociedad aprendiente*. Madrid, España: Editorial Nancea.

Atkinson, A., y Hills, J. (1998). Exclusion, Employment and Opportunity. LSE STICERD. Recuperat de: <http://ssrn.com/abstract=1158895>

American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders*. (5^a ed., text rev.). Washington, DC: American Psychiatric Association.

Albalate, J. (2016). Nació Digital. NacióTarragona: *El mapamundi dels castells: totes les colles internacionals, en un mapa*. Recuperat de:

<https://www.naciodigital.cat/tarragona/noticia/18046/mapamundi/dels/castells/totes/colles/internacionals/mapa>

AVIFES. (2017). Celebramos el día mundial de la salud. Asociación Vizcaína de Familiares y Personas con Enfermedad Mental: AVIFES. Recuperat de:

<https://avifes.org/celebramos-el-dia-mundial-de-la-salud/>

Bagès, D. (2012). Entrevista: els castells. *Valors. Revista de reflexió i diàleg*. Volum(97).

Bargallo, J. (2001), *Un segle de castells: de 1900 al 2000 en dades*. Valls, Espanya, Edicions Cossetània.

Bernard, H. Russell (1994). *Research methods in anthropology: qualitative and quantitative approaches*. Walnut Creek, CA: AltaMira Press.

Béland, D. (2007). The social exclusion discourse: ideas and policy change. *Policy & Politics*, 35(1).

Blanco, A., & Díaz, D. (2006). Orden social y salud mental: una aproximación desde el bienestar social. *Clinica y salud*, 17(1). Recuperat de:

http://scielo.isciii.es/scielo.php?pid=S113052742006000100001&script=sci_arttext&tln_g=pt

Bofarull, J. (2007), *L'origen dels castells. Anàlisi tècnica i històrica*. Valls, Espanya, Edicions Cossèntania.

Botella, M. (2012). Els valors que ens deixen els castells. *Valors. Revista de reflexió i diàleg*. Volum(97).

Comunitat Terapèutica del Maresme. (s.f.). La malaltia mental: a qui poden afectar?. *Serveis de Salut Mental*. Recuperat de:

<http://www.salutmental.cat/la-malaltia-mental/a-qui-poden-afectar.html>

Confederación Española de Agrupaciones de Familiares y Personas con Enfermedad Mental (FEAFES). (2008). *Salud mental y medios de comunicación. Guía de estilo*. Recuperat de:

https://www.msssi.gob.es/ciudadanos/saludMental/docs/Salud_Mental_Guia_de_estilo.pdf

Confederación Salud Mental España; Asociación Mujeres Para la Salud (2017). *Salud mental y mujeres. No estamos locas. Proyecto Kahlo*.

DeWalt, Kathleen M. & DeWalt, Billie R. (1998). Participant observation. In H. Russell Bernard (Ed.), *Handbook of methods in cultural anthropology*. Walnut Creek: AltaMira Press

DeWalt, Kathleen M. & DeWalt, Billie R. (2002). *Participant observation: a guide for fieldworkers*. Walnut Creek, CA: AltaMira Press.

Durkheim, E. (1928). *El suicidio*. Madrid: Editorial Reus. Recuperat de:
https://books.google.es/books?hl=ca&lr=&id=shxocciBuVEC&oi=fnd&pg=PR2&ots=KGQzMiAS44&sig=Pw4NLUJ8ZJluAV2gMqsAf0Vjxfo&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

Ens de l'Associacionisme Cultural Català (2014). XarxaNet. Entitats i voluntariat per un món millor: *Els castells exemple d'inclusió social*. Recuperat de:

<http://xarxanet.org/cultural/noticies/els-castells-exemple-d-integracio-social>

FEAFES. (2014). L'estigma, principal barrera per a la integració de persones amb trastorn mental. *Salut mental Catalunya*. Recuperat de: <http://www.salutmental.org/2014/10/08/lestigma-principal-barrera-per-a-la-integracio-de-les-persones-amb-trastorn-mental/>

FEDEAFES. (2017). Guía Investigación Sobre Violencia Contra las Mujeres con Enfermedad Mental. Recuperat de: <https://consaludmental.org/publicaciones/Investigacion-violencia-genero-salud-mental-2017.pdf>

Federación de Euskadi de asociaciones de familiares y personas con enfermedad mental (FEDEAFES). (2012). *Cómo abordar la salud mental en los medios de comunicación. Guía de estilo*. Recuperat de: https://agifes.org/sites/default/files/general/FEDEAFES_Guia-estilo-medios.pdf

Freeman, D. & Freeman, J. (2013). *The stressed sex: Uncovering the truth about men, women, and mental health*. Recuperat de: <https://books.google.es/books?id=115oAgAAQBAJ&printsec=frontcover&dq=the+stressed+sex:+uncovering+the+truth+about+men&hl=ca&sa=X&ved=0ahUKEwi2r7HPufbAhXBWRQKHeztB-oQ6AEIKjAA#v=onepage&q&f=false>

Garcia, E. (2012). Ara. Societat: *Els castells arrelen a Xile com a eina de cohesió social*. Recuperat de: https://www.ara.cat/societat/castells-arrelen-Xile-cohesio-social_0_761323898.html

Garcia, E. (2016). Ara. Ara Castells: *Els xiquets de Montblanc esdevenen la colla castellera número 100*. Recuperat de: https://www.ara.cat/castells/100-colles-castelleres-formen-coordinadora_CCCC_0_1521447952.html

Gili, M., Roca, M., Basu, S., McKee, M., Stuckler, D. The mental health risks of economic crisis in Spain: evidence from primary care centres, 2006 and 2010, *European Journal of Public Health*, Volum 23. Recuperat de: <https://academic.oup.com/eurpub/article/23/1/103/465154>

Hechavarría, S. (2012). Diferencias entre cuestionario y encuesta. La Habana, Cuba: *Universidad Virtual de Salud Manuel Fajardo*. Recuperat de: <http://uvsfajardo.sld.cu/diferencia-entre-cuestionario-y-encuesta#autor1>

Jara, O. (1987). *Las dimensiones de la educación popular*. San José, Costa Rica: Centro de Estudios y Publicaciones Alforja.

Kawulich, Barbara B. (2006). La observación participante como método de recolección de datos. *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research*, 6(2), Art. 43. Recuperat de: <http://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:0114-fqs0502430>.

Keyes, C. (1998). Social well-being. *Social Psychology Quarterly*, 61. Recuperat de: <http://www.iepp.es/images/stories/pdf/Keyes.pdf>

Laietans de Gramenet, (2013). Associació Colla Castellera Laietans de Gramenet: *Som castellers, som verds, som Laietans de Gramenet*. Lloc de publicació: <http://laietansdegramenet.wixsite.com/laietans/nosaltres>

Mascareño, A., y Carvajal, F. (2015). Los distintos rostros de la inclusión y la exclusión. *Revista CEPAL*, n° 116.

Maslow, A. (1943). *Una teoria de la motivació humana*. Revisió psicològica. 50(4).

Mateos, J. L. A. (2004). Depresión: una prioridad en salud pública. *Medicina clínica*, 123(5). Recuperat de: <https://www.sciencedirect.com/sdfe/pdf/download/eid/1-s2.0S0025775304744541/first-page-pdf>

Miles, M. y Huberman, A. (1994) *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2a ed.). Thousand Oaks, CA: Sage

Ojeda de López, J., Quintero, J., Machado, I. (2007) *La ética en la investigación*. Recuperat de: <http://www.redalyc.org/articulo.oa?id=99318750010> > ISSN 1317-0570

Organización Mundial de la Salud [OMS]. (1946). *Preámbulo de la Organización Mundial de la Salud*. OMS (Organización Mundial de la Salud).

Organización Mundial de la Salud [OMS]. (1992). Clasificación Internacional de Enfermedades (CIE). (10ª ed., text rev.). *International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD)*.

Organización Mundial de la Salud [OMS]. (2001). Informe sobre la salud en el mundo 2001. Salud mental: nuevos conocimientos, nuevas esperanzas. Recuperat de: http://www.who.int/whr/2001/en/whr01_es.pdf

Organización Mundial de la Salud [OMS]. (2013). Plan de Acción Sobre Salud Mental. Recuperat de: http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/97488/9789243506029_spa.pdf;jsessionid=D839EF5FCCE158DC36AF3EEE41D9C556?sequence=1

Organización Mundial de la Salud [OMS]. (2017). *Trastornos mentales*. Recuperat de: <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs396/es/>

Robson, C., & McCartan, K. (2016). *Real world research*. John Wiley & Sons.

Sandoval, B. (2016). ¿Inclusión en qué? Conceptualizando la inclusión social. *Ehquidad International Welfare Policies and Social Work Journal*, n° 5.

Serés, A. (2016). *Malaltia mental: estigma social*. (Treball Final de Grau). Universitat de Lleida, Lleida.

SESPAS (2014). *Crisis económica y salud mental. Informe SESPAS 2014 Economic crisis and mental health. SESPAS report 2014*. Gaceta Sanitaria. Recuperat de: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0213911114000454>

Stok, J.R. (2011). Prioridades en la inclusión social. *Diario Gestión*. Recuperat de: <http://udep.edu.pe/hoy/2011/prioridades-en-la-inclusion-social/>

Tots som una colla. (2010). Coordinadora de Colles Castelleres: *Tots som una colla*. Recuperat de: <http://www.cccc.cat/que-fem/TotsSomUnaColla>

Unión Europea [UE]. (2004). Joint report by the Commission and the Council on social inclusion. Bruselas; European Union.

Valencia, M. Trastornos mentales y problemas de salud mental. Día Mundial de la Salud Mental 2007. *Salud Mental 2007*. Recuperat de: <http://www.redalyc.org:9081/articulo.oa?id=58230211>

Vila, L. (2002). Política Social e Inclusión Social. *Revista del ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales*. Recuperat de:
http://www.empleo.gob.es/es/publica/pub_electronicas/destacadas/revista/numeros/35/estudiol.pdf

Vilalonga de García, P. (2003). *Un enfoque alternativo para la evaluación del Cálculo en una Facultad de Ciencias* (Tesis de Magíster). Universidad Nacional de Tucumán, Argentina.

Werner, Heisenberg (1985). La Responsabilidad del Investigador. *TELOS. Revista de Estudios Interdisciplinarios en Ciencias Sociales*, 9(2).

Young, I. (1989). Polity and group difference: a critique of the ideal of universal citizenship. *Ethics*.

Young, I. (2000). *Inclusion and Democracy*. Oxford: Oxford University Press.

12. ANNEXOS

12.1. Annex A:

Vídeo del projecte: Tots som una colla

<https://www.youtube.com/watch?v=SnkeODdk4yY>

12.2. Annex B: Exemple d'un calendari mensual del Club Social del Garraf

	DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES	DISSABTE
16.00-18.00	Taller de Notícies	Taller d'arts plàstiques (Miquel)	Fútbol Sala Pavelló Casernes	Videofòrum (club social) Dia 2 Xerrada "Europa en moviment" (CC La Geltrú) 16,30h	Fútbol Sala Pavelló Casernes Senderisme 16,30-18,30H (A.E.Talaia)	Taller de competències emocionals (Club Social) Dia 5 Partit ajornat Dia 12 Partit Futbol Sala Jola-Garraf Barcelona Dia 19 FESTA
18.00-19.30	Esriptura creativa (Marta)	Taller d'arts plàstiques Dia 1 TANCAT Festa de Tots Sants	Hàbits Saludables Dia 30 Assemblea (Centre Cívic) 16,30h	Taller de teatre (Quico) 18,30H-20H	Ens posem al dia? Xarxes Socials	Dia 26 Partit Futbol Sala Garraf-La Xamba 12,30h Vilanova

12.3. Annex C:

Indumentària castellerà

Totes les persones que formen part d'una colla castellerà, a les actuacions, porten la mateixa indumentària: pantalons blancs, faixa negra i camisa del color corresponent a la pròpia colla. Totes les colles castelleres, menys els Bordegassos de Vilanova, porten brodat a l'esquerra superior de la camisa l'escut de la colla, i els botons de la camisa són blancs, o del mateix color de la camisa, també a diferència dels Bordegassos que duen els botons negres.

Com a peça complementària, però també necessària, hi ha el mocador de castells caracteritzat per la seva forma triangular allargada, de color vermell i amb puntets blancs. És típic que cada colla tingui els mocadors personalitzats amb el propi escut brodat, però també es fan mocadors commemoratius de diades, reivindicacions o esdeveniments importants amb brodats amb diferents missatges. Cal destacar, que el mocador casteller als seus orígens era usat per cobrir el cap, però amb el pas dels anys ha anat adquirint diverses funcions, a més de l'ús originari i purament ornamental, com per exemple de canellera, cinta, envoltant el cap per evitar el contagi de polls dels infants, per recollir el cabell o per evitar que caigui la suor, de cinturó, enrotllat al bessó, a la cuixa o a la faixa servint de punt d'ajuda pels més petits, etc.

12.4. Annex D: Taula de diagnosi de necessitats

USUARIS	DIMENSIONS	INDICADORS	EINES DE DIAGNOSI
35	Participació a activitats externes al Club Social	Poca participació al Club per indisponibilitat	Observació participativa (seguiment professional, reunions d'equip, observació) i entrevistes desestructurades
		Comunicació amb els usuaris	
		Registre d'activitats/oci dels usuaris	
35	Relacions socials	Relació amb la família	Observació participativa (reunions d'equip, observació) i entrevistes desestructurades
		Relació amb companys d'altres recursos	
		Amistats externes al Club Social	
35	Suport emocional i/o social	Regularitat d'assistència a serveis psiquiàtrics	Observació participativa (reunions d'equip, seguiment
		Demandes de suport/atenció	
		Conductes	

		Forma de relacionar-se	professional, observació), informes clínics
35	Autonomia personal i/o social	Habitatge: llar independent, llar familiar, llar residencial, pis tutelat	Observació participativa (seguiment professional, reunions d'equip, observació), entrevistes desestructurades, informes clínics
		Conductes	
		Assistència a activitats externes al Club Social	
		Qualitat de les relacions socials	
		Necessitat de suport	
35	Capacitats d'autosuperació	Nivell d'innovació	Observació participativa (reunions d'equip, observació), entrevistes desestructurades
		Motivació i/o il·lusió	
		Existència d'aspiracions	
		Participació a activitats externes al Club Social	
		Participació a activitats del Club Social	
		Cursant estudis	
		Feina actual	
35	Estabilitat psíquica i emocional	Formes conductuals	Observ. participativa (reunions d'equip), informes clínics i entrevistes desestructurades
		Afectació dels fàrmacs	
		Relacions sanes/tòxiques	
		Assistència a serveis psiquiàtrics	
35	Mètodes adaptats per fomentar la	Interès segons l'enfocament de les activitats	Observació participativa

	participació activa a l'activitat	Conductes actives/passives	(seguiment professional, reunions d'equip, observació)
		Motivació	
		Tipus de participació	
35	Disponibilitat diària dels participants	Assistència al Club Social	Observació participativa (reunions d'equip, seguiment professional, observació...)
		Registre d'activitats dels Club Social	
		Registre d'activitats externes al Club Social	
		Habitatge (llar residencial, casa independent, casa familiar, pis tutelat)	

Taula n° 1: elaboració *pròpia*

12.5. Annex E: Cartell de difusió del projecte “Iniciació al món casteller”

INICIACIÓ AL MÓN CASTELLER

1a sessió:

**28 de Febrer 17.30h
(C.C. La Geltrú)**

2a sessió:

**7 de Març 18h
(Local dels Bordegassos)**

A càrrec de:

Marta Garcia

Amb la col·laboració de:

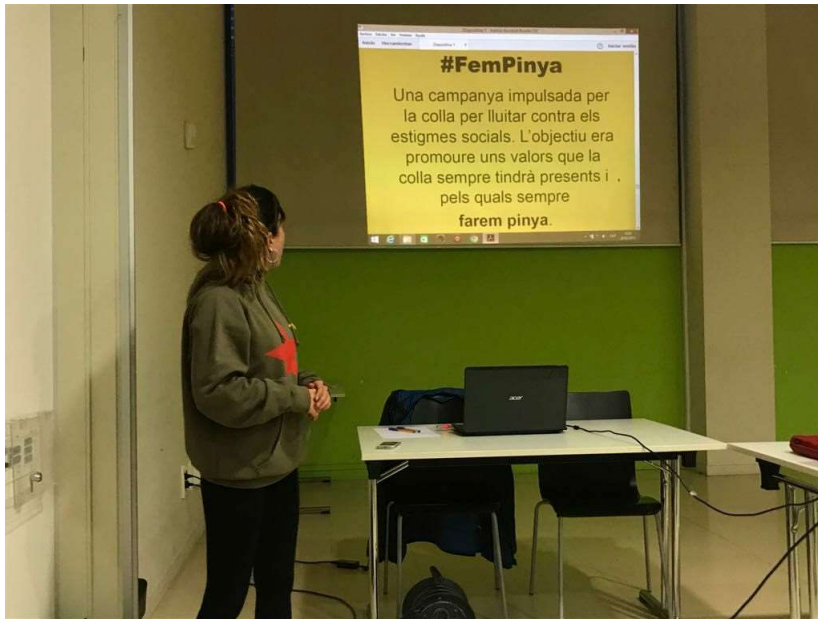
Bordegassos

I

Club Social del Garraf

12.6. Annex F: Fotografies de la implementació del projecte

12.7. Annex G: Taula d'avaluació de la intervenció

ÍTEMS	TEMPORALITZACIÓ	EINES D'AVALUACIÓ	OBJECTIU	RESULTATS/VALORACIÓ
Assistència	1ª sessió 28 de febrer del 2018 17.30h-19h	Recompte	El recompte pretén quantificar l'assistència de participants per valorar l'interès pel món casteller o pel projecte i garantir la fiabilitat dels resultats obtinguts basats en un nombre de participants.	22 participants: 18 usuaris 4 professionals Valoració: positiva
		Observació	L'observació inclou un enfocament transversal i interpretatiu basat en un anàlisi qualitatiu de les variables, que pretén comprendre la realitat i la subjectivitat dels individus en relació amb els condicionants ambientals.	En la primera sessió, es considera que l'assistència va ser un èxit, tenint en compte les condicions meteorològiques i el cansament mental dels participants degut a la llarga durada de l'assemblea mensual realitzada justament abans de la dinàmica. A més, l'activitat també es va allargar degut a problemes tècnics de l'espai on es va realitzar, tanmateix, tots els participants es van quedar fins al final. Valoració: positiva

Assistència	2 ^a sessió 7 de març del 2018 18h-19h xerrada	Recompte	El recompte pretén quantificar l'assistència de participants per valorar l'interès pel món casteller o pel projecte i garantir la fiabilitat dels resultats obtinguts basats en un nombre de participants.	18 participants: 14 usuaris 4 professionals +6 bordegassos interessats en el projecte Valoració: molt positiva
		Observació	L'observació inclou un enfocament transversal i interpretatiu basat en un anàlisi qualitatiu de les variables, que pretén comprendre la realitat i la subjectivitat dels individus en relació amb els condicionants ambientals.	L'assistència a la xerrada va ser molt positiva, fins i tot es pot considerar com una garantia de l'interès que tenien per aprendre més del món casteller. A més, la majoria d'usuaris tenien una reunió una mica abans del final de la xerrada, però tot i així van assistir-hi amb il·lusió. Es valora com a positiu el fet que assistissin alguns usuaris que no havien pogut venir a la primera sessió. Valoració: molt positiva
	2 ^a sessió 7 de març del 2018 19h-20.30h assaig	Recompte	El recompte pretén quantificar l'assistència de participants per valorar l'interès pel món casteller o pel projecte i garantir la fiabilitat dels resultats obtinguts basats en un nombre de participants.	3 participants 2 usuaris 1 professional Valoració: positiva
		Observació	L'observació inclou un enfocament transversal i interpretatiu basat en un anàlisi qualitatiu de les variables, que pretén comprendre la realitat i la	Tot i que només van quedar-se a l'assaig dos usuaris, es fa una valoració positiva de l'assistència, tenint en compte que la majoria de participants i professionals havien d'anar a la reunió esmentada, i algú que tenia disponibilitat necessitava un grup de

			subjectivitat dels individus en relació amb els condicionants ambientals.	<p>companys que es quedessin a l'assaig, i un acompanyament adequat dels professionals, no tan sols dos companys i una professional. A més, la previsió era que no es quedaria ningú a l'assaig i finalment van ser dos usuaris, per tant, des de l'equip professional es considera un èxit total.</p> <p>Valoració: positiva</p>
Participació activa	1ª sessió 28 de febrer del 2018 17.30h-19h	Observació	L'observació inclou un enfocament transversal i interpretatiu basat en un anàlisi qualitatiu de les variables, que pretén comprendre la realitat i la subjectivitat dels individus en relació amb els condicionants ambientals.	<p>Dinàmica concurs: totes les persones van participar de forma molt activa durant tota la dinàmica; s'observava rivalitat, diversió, competència, ganes de respondre correctament les preguntes, així com interès i curiositat per conèixer les respostes correctes.</p> <p>Valoració: molt positiva</p>
				<p>Joc "Nan casteller": aconseguir la participació dels usuaris va ser més complicat i aquesta es va reduir, tenint en compte que ja portàvem 2 hores i 30 minuts asseguts/des a la sala, degut a la durada de l'assemblea i el concurs.</p> <p>Valoració: regular</p>
				<p>Dinàmica "vestir-se de bordegàs/ssa": En relació a l'anterior joc, la participació va ser encara més reduïda, però els qui hi van participar ho van fer amb motivació.</p> <p>Valoració: regular</p>
	2ª sessió 7 de març del 2018 18h-19h	Observació	L'observació inclou un enfocament transversal i interpretatiu basat en un anàlisi qualitatiu de les	La segona sessió, al tractar-se d'una xerrada més unidireccional, sense gaire espai a la interacció dels participants, i a més, era realitzada per persones desconegudes i amb

			variables, que pretén comprendre la realitat i la subjectivitat dels individus en relació amb els condicionants ambientals.	càrrecs importants a la colla (president i vicepresident), no va haver gran participació dels usuaris quan els feien alguna pregunta, i gairebé sempre responien els mateixos, la resta semblaven tenir vergonya o temor a equivocar-se, tanmateix van adquirir forces coneixements teòrics. Valoració: suficient
Participació activa	2 ^a sessió 7 de març del 2018 19h-20.30h	Observació participant	L'observació participant també té un enfocament transversal, interpretatiu i qualitatiu de les variables, pretén comprendre la realitat dels individus en relació amb els condicionants ambientals influint en el procés, si cal, per obtenir la informació desitjada.	La participació a l'assaig dels dos usuaris es va basar en l'observació i anàlisi de castells, en l'interès mostrat formulant-me preguntes, dubtes, motivacions, curiositats, etc. I amb les intencions de relacionar-se amb gent de la colla. Es van desenvolupar amb seguretat i confiança, es sentien còmodes en aquell espai casteller encara que els fos desconegut. Per tant, es considera una participació molt positiva tenint en compte que era el primer dia que participaven a un assaig, i que entraven al local dels Bordegassos i es van desenvolupar amb comoditat i seguretat. Valoració: molt positiva
Comprensió de la teoria i coneixements adquirits	1 ^a sessió (28 de febrer del 2018) 17.30h-19h. i 2 ^a sessió (7 de març del 2018) 18h-20-30h	Qüestionaris	Els qüestionaris amb preguntes obertes pretenen recollir el màxim d'informació per escrit de la valoració dels participants, oferint-los plena llibertat per respondre les preguntes.	Segons l'anàlisi dels resultats obtinguts amb els qüestionaris realitzats als participants, van adquirir coneixements bàsics sobre el fet casteller, des de com es construeixen els castells, els diferents tipus de castells, conceptes clau, funció de certs elements, etc. A la pregunta referent als coneixements obtinguts, 8/9 persones avaluades, van respondre que havien après força. Tanmateix, la comprensió d'alguns aspectes essencials no va ser gaire positiva, ja que 4

Comprensió de la teoria i coneixements adquirits	1ª sessió (28 de febrer del 2018) 17.30h-19h. i 2ª sessió (7 de març del 2018) 18h-20-30h	Qüestionaris		<p>participants exposen que no s'apuntaran a Bordegassos per les seves limitacions físiques (aspecte al qual s'havia fet èmfasi en què no era cap dificultat, ja que es poden fer altres tasques que no siguin fer castells)</p> <p>Valoració: positiva</p>
		Entrevista	<p>Les entrevistes tenen la intenció d'aprofundir més en les sensacions dels participants del projecte, oferint plena llibertat d'expressió oral a l'hora de respondre.</p>	<p>Els coneixements adquirits són sobretot envers els valors del fet casteller (disciplina, cohesió, respecte...) i l'ambient social (amistat, companyerisme...), els quals analitza com a molt positius, però també va aprendre alguns conceptes teòrics, com per exemple: carregar, descarregar, torre, pinya, anxaneta, etc. Tanmateix, la intenció era transmetre'ls els beneficis que els podia aportar el fet casteller.</p> <p>Valoració: molt positiva</p>
Interès dels participants	1ª sessió 28 de febrer del 2018 17.30h-19h	Observació participant	<p>L'observació participant també té un enfocament transversal, interpretatiu i qualitatiu de les variables, pretèn comprendre la realitat dels individus en relació amb els condicionants ambientals influent en el procés, si cal, per obtenir la informació desitjada.</p>	<p>Tots els participants es van mostrar amb molta motivació i interès, tant prèviament al taller, com durant i posteriorment.</p> <p>Just abans de començar, em feien preguntes i em mostraven ganes i curiositat de participar, especialment 5 usuaris molt il·lusionats.</p> <p>Durant les activitats, tots els participants estaven actius i atents, competitius entre ells/es en el concurs i animant-se els uns als altres amb el "Nan Casteller" i a l'hora de vestir-se de Bordegàs/ssa.</p> <p>Després de les activitats, 5 dels participants van mostrar molt d'interès en el fet casteller, formulant-me dubtes i curiositats que tenien, alhora que mostraven la il·lusió que sentien.</p> <p>Valoració: molt positiva</p>

Interès dels participants	1 ^a sessió 28 de febrer del 2018 17.30h-19h	Qüestionaris	Els qüestionaris amb preguntes obertes pretenen recollir el màxim d'informació per escrit de la valoració dels participants, oferint-los plena llibertat per respondre les preguntes.	Segons els qüestionaris, 7 de 9 participants, van assistir al taller perquè sentien interès i/o curiositat envers el món casteller. Posteriorment al taller, els 9 participants enquestats van manifestar que els havia semblat un taller interessant. Valoració: molt positiva
		Entrevistes	Les entrevistes tenen la intenció d'aprofundir més en les sensacions dels participants del projecte, oferint plena llibertat d'expressió oral a l'hora de respondre.	Es mostra molt interessat, encisat pel món casteller, per l'esforç que comporta, els positius valors que es transmeten, la curiositat de conèixer més sobre aquesta tradició i les ganes que tenia de participar a alguna actuació castellera o d'haver vist vídeos de castells demostren el gran interès. A més, sempre li havien agradat els castells però ara encara més. Valoració: molt positiva
	2 ^a sessió 7 de març del 2018 18h-20-30h	Observació participant	L'observació participant també té un enfocament transversal, interpretatiu i qualitatiu de les variables, pretèn comprendre la realitat dels individus en relació amb els condicionants ambientals influent en el procés, si cal, per obtenir la informació desitjada.	La segona sessió, en part, va demostrar els participants que realment estaven interessats pels castells, ja que els que havien assistit a la primera sessió i també a la segona, era perquè sentien curiositat i volien conèixer més sobre aquesta tradició. Durant la xerrada van estar molt atents/es, escoltant activament. Al finalitzar, 4 participants es van apropar als ponents i els van formular alguna pregunta o curiositat. Valoració: positiva
		Qüestionaris	Els qüestionaris amb preguntes obertes pretenen recollir el màxim d'informació per escrit de la valoració dels	Segons els qüestionaris, 7 de 9 participants, van assistir al taller perquè sentien interès i/o curiositat envers el món casteller. Posteriorment al taller, els 9 participants enquestats van manifestar que els havia

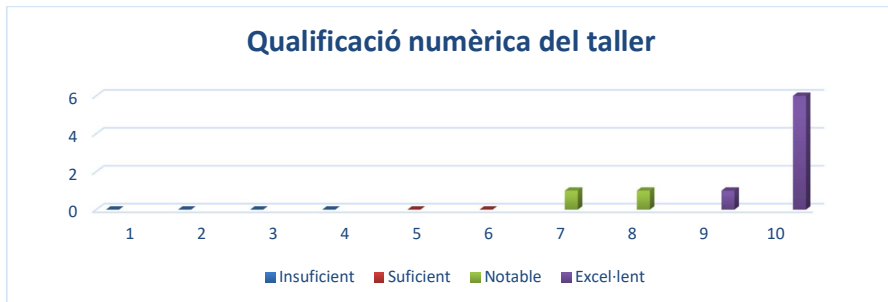
			participants, oferint-los plena llibertat per respondre les preguntes.	semblat un taller interessant. Valoració: molt positiva
		Entrevistes	Les entrevistes tenen la intenció d'aprofundir més en les sensacions dels participants del projecte, oferint plena llibertat d'expressió oral a l'hora de respondre.	L'assaig i conèixer la colla castellera des de dins és el que més li va agradar del projecte, ja que valora molt positivament l'oportunitat de veure la pràctica i la realitat castellera. Mostra un gran interès per la participació a l'assaig i fins i tot fa una crítica constructiva reclamant l'oportunitat d'haver participat a més assajos o actuacions. Valoració: molt positiva
Satisfacció dels participants	1ª sessió 28 de febrer del 2018 i 2ª sessió 7 de març del 2018	Observació participant	L'observació participant també té un enfocament transversal, interpretatiu i qualitatiu de les variables, pretén comprendre la realitat dels individus en relació amb els condicionants ambientals influent en el procés, si cal, per obtenir la informació desitjada.	En general, van mostrar-se molt satisfets amb l'enfocament del taller, incloent les dues sessions realitzades; els va semblar divertit i amè, participatiu, actiu i van aprendre moltes coses que no sabien del món casteller. A més, van valorar molt positivament l'experiència d'anar al local dels Bordegassos i, tot i que alguns interessats no van poder assistir, l'oportunitat de quedar-se a l'assaig de castells. Tres participants, van trobar a faltar la participació a un altre assaig/actuació. Valoració: molt positiva
	1ª sessió 28 de febrer del 2018 i 2ª sessió 7 de març del 2018		Qüestionaris	Els qüestionaris amb preguntes obertes pretenen recollir el màxim d'informació per escrit de la valoració dels participants, oferint-los plena llibertat per respondre les preguntes.

<p>Valoració de l'equip professionals</p>	<p>1ª sessió 28 de febrer del 2018 2ª sessió 7 de març del 2018 i avaluació 8-31 de març del 2018</p>	<p>Observació participant</p>	<p>L'observació participant també té un enfocament transversal, interpretatiu i qualitatiu de les variables, pretén comprendre la realitat dels individus en relació amb els condicionants ambientals influent en el procés, si cal, per obtenir la informació desitjada.</p>	<p>Valoració:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Adequació de l'enfocament del projecte: excel·lent, degut a que fomenta la participació, el debat, la motivació, la diversió i l'interès. Molt positiva. - Participació i motivació dels usuaris: excel·lent, degut a la gran assistència i la participació activa que van mostrar. Molt positiva. - Explicació dels ponents: excel·lent, tenint en compte la claredat de l'exposició de les dues xerrades. Molt positiva. - Formulació de l'avaluació: regular, per obtenir més informació hagués sigut més adequat realitzar un qüestionari de preguntes tancades
<p>Motivació/interès per fer castells</p>	<p>1ª sessió 28 de febrer del 2018 2ª sessió 7 de març del 2018 i avaluació 8-31 de març del 2018</p>	<p>Observació participant</p>	<p>L'observació participant també té un enfocament transversal, interpretatiu i qualitatiu de les variables, pretén comprendre la realitat dels individus en relació amb els condicionants ambientals influent en el procés, si cal, per obtenir la informació desitjada.</p>	<p>Durant i després de la participació al projecte, 5 participants van mostrar interès i il·lusió per apuntar-se a fer castells, formulant preguntes, curiositats i expressant les ganes de participar-hi. Com a contrapunt, tan sols dos d'ells van tenir disponibilitat per assistir a l'assaig el dia que se'ls va proposar. Tanmateix, seguim en comunicació i estem en procés de motivar-los per que s'hi apuntin, ja que poden gaudir d'un acompanyament sempre que ho vulguin.</p> <p>Valoració: positiva</p>

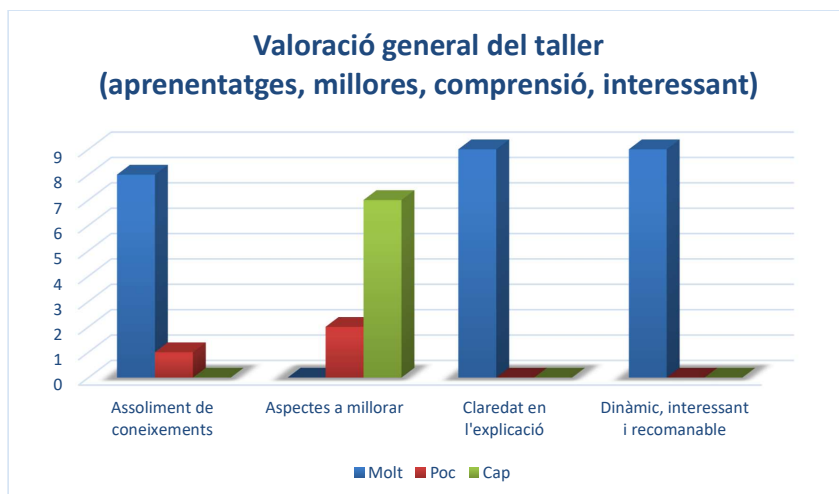
		Qüestionaris	Els qüestionaris amb preguntes obertes pretenen recollir el màxim d'informació per escrit de la valoració dels participants, oferint-los plena llibertat per respondre les preguntes.	Segons els qüestionaris, abans de participar el projecte, tres persones ja s'havien plantejat anar a fer castells, i posteriorment, cinc persones més diuen tenir la intenció de participar a la colla castellera. Aquest increment d'interès en els participants es considera molt exitós. Valoració: molt positiva
		Entrevista	Les entrevistes tenen la intenció d'aprofundir més en les sensacions dels participants del projecte, oferint plena llibertat d'expressió oral a l'hora de respondre.	La persona entrevistada mostra un gran interès per participar a la colla castellera, tot i que per la seva situació personal actualment no encara no s'hi pot adherir. Expressa que sempre li han agradat els castells, però que mai havia tingut cap coneixement, ni tan sols d'on havia d'anar per participar-hi: era un món desconegut que trobava molt llunyà i està molt satisfet de tenir l'oportunitat d'apropar-s'hi. Valoració: molt positiva
Adhesió a la colla	Període del procés del projecte i fins l'actualitat (gener-juny 2018)	Observació participant	L'observació participant també té un enfocament transversal, interpretatiu i qualitatiu de les variables, pretén comprendre la realitat dels individus en relació amb els condicionants ambientals influent en el procés, si cal, per obtenir la informació desitjada.	Actualment (juny 2018) nul·la, tot i que existeixen perspectives de futur positives, tenint en compte que un dels participants mostra gran interès en introduir-se a la colla, ja que li va encantar l'ambient i els valors que promou, però actualment es troba en una situació de canvis i progressos a la seva vida, per tant, necessita temps per establitzar la nova situació. Valoració: positiva

Taula n° 4: elaboració pròpia

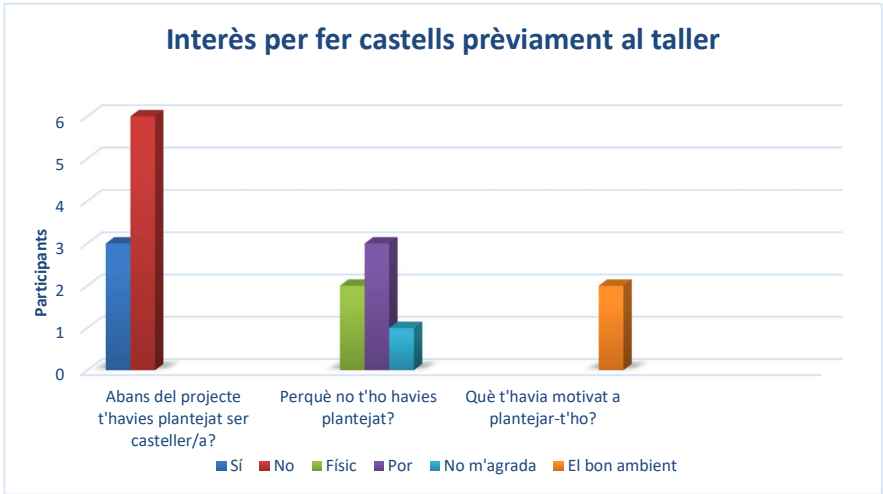
11.7 Annex H: Gràfics de barres

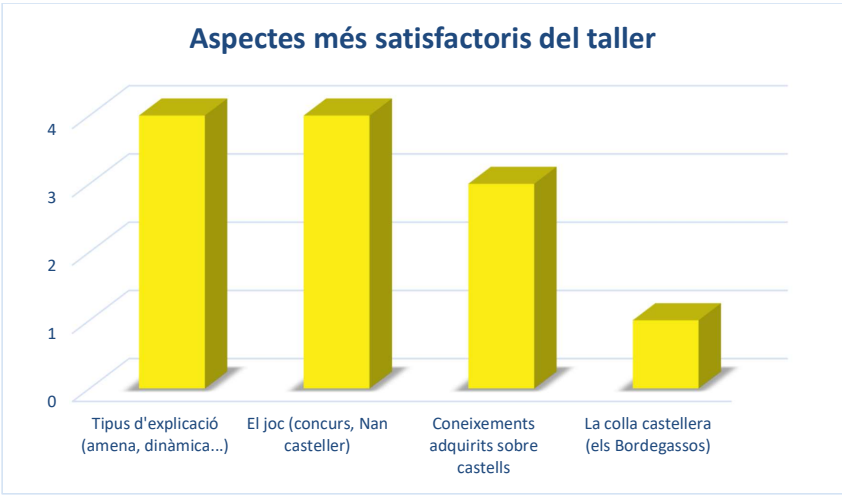
Gràfic nº 1: elaboració pròpia

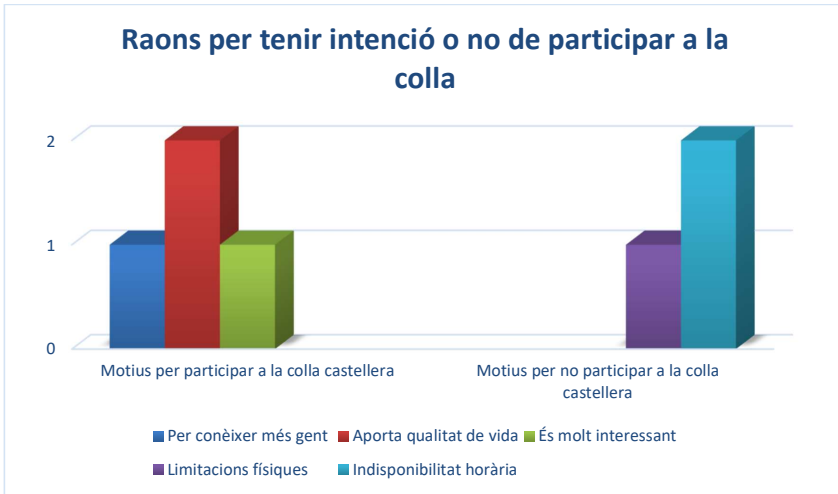
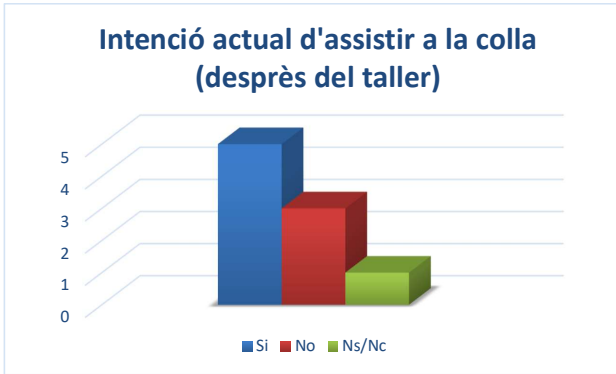
Gràfic nº 2: elaboració pròpia

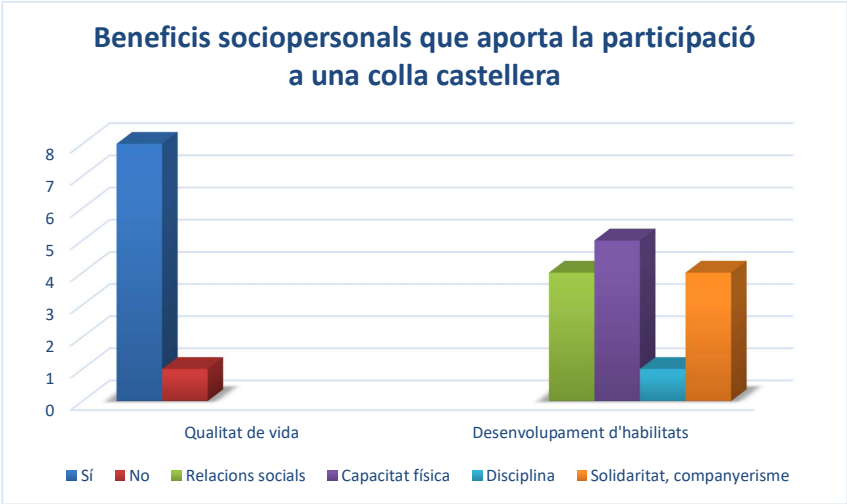
Gràfic nº 3: elaboració pròpia

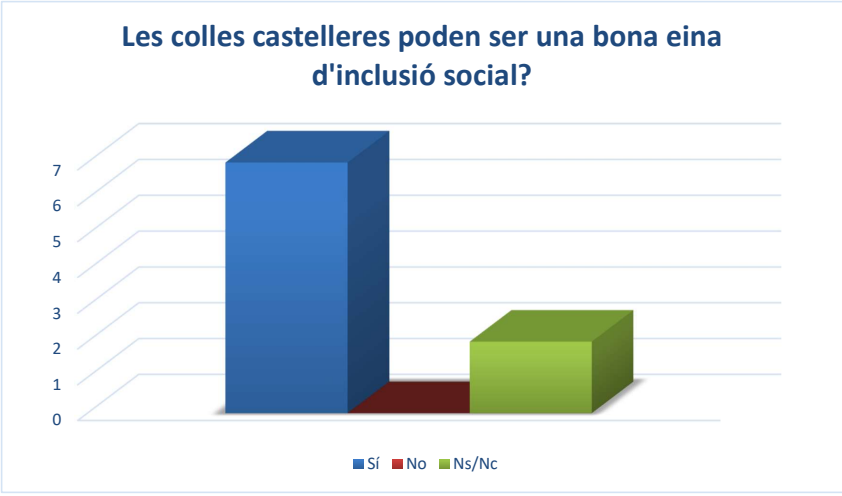
Gràfic nº 4: elaboració pròpia

Gràfic nº 5 i 6: elaboració pròpia

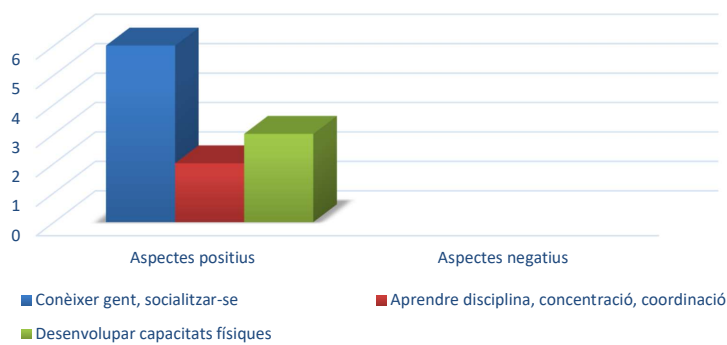

Gràfic nº 7: elaboració pròpia

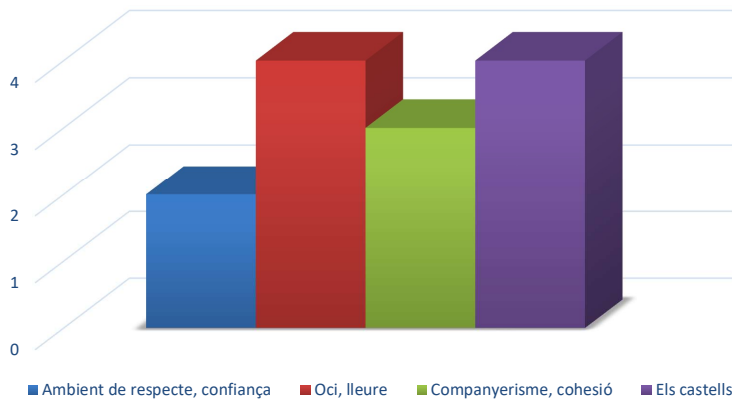
Gràfic nº 8: elaboració pròpia

Aspectes positius i negatius que pot aportar participar a una colla castellera a les persones amb trastorns mentals

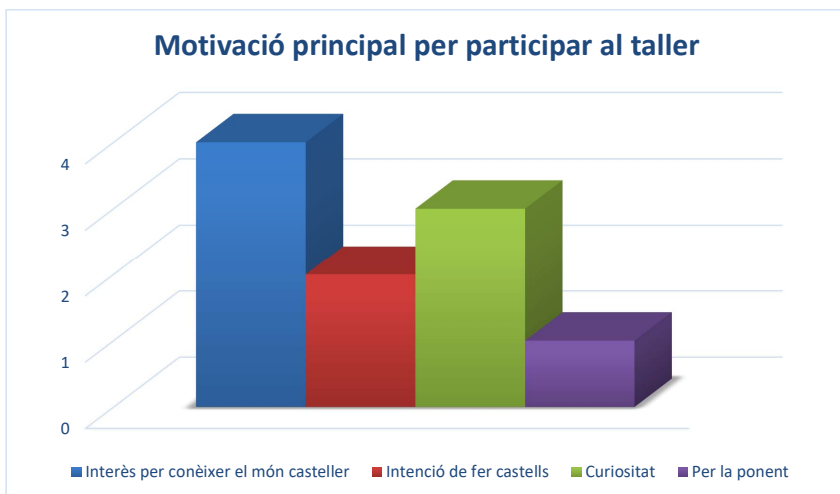

Gràfic nº 9: elaboració pròpia

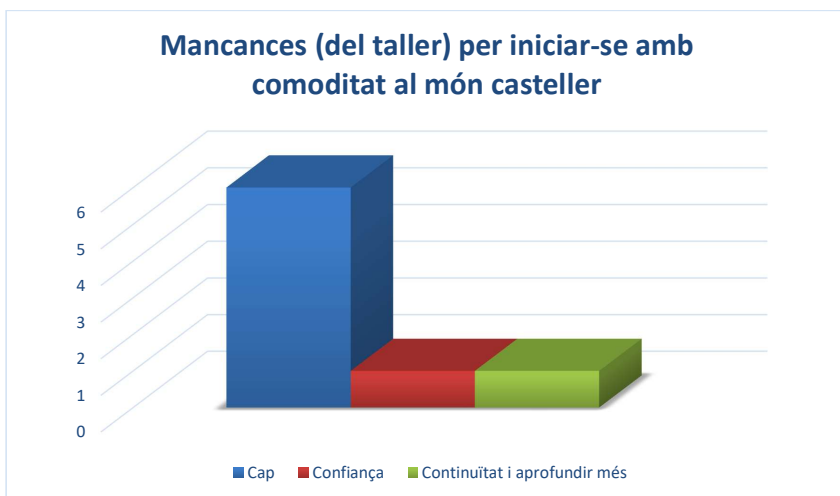
Aspectes que interessen més del món casteller

Gràfic nº 10: elaboració pròpia

Gràfic nº 11: elaboració pròpia

Gràfic nº 12: elaboració pròpia